MINISTERUL AGRICULTURII, PĂDURILOR ŞI DEZVOLTĂRII RURALE

ORDIN
pentru aprobarea Normelor de apreciere a bovinelor de reproducţie*)

În temeiul art. 26 din Legea zootehniei nr. 72/2002, cu modificările ulterioare,
în concordanţă cu deciziile Uniunii Europene 84/247, 84/419, 86/404, 87/328, 88/124 şi 96/80,
având în vedere prevederile Ordinului ministrului agriculturii, pădurilor şi dezvoltării rurale nr. 790/2005 privind delimitarea competenţelor instituţiilor şi organizaţiilor implicate în transpunerea şi implementarea legislaţiei comunitare din domeniul zootehnic cuprinse în acquis-ul veterinar,
văzând Referatul de aprobare nr. 100.012 din 5 ianuarie 2006 al Direcţiei implementare politici de creşterea animalelor şi procesarea produselor de origine animală,
în baza Hotărârii Guvernului nr. 155/2005 privind organizarea şi funcţionarea Ministerului Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale, cu modificările şi completările ulterioare,

ministrul agriculturii, pădurilor şi dezvoltării rurale emite următorul ordin:

Art. 1. — Se aprobă Normele de apreciere a bovinelor de reproducţie, prevăzute în anexa care face parte integrantă din prezentul ordin.

Art. 2. — Agenţia Naţională pentru Ameliorare şi Reproducţie în Zootehnie „Prof. dr. G. K. Constantinescu", în calitate de autoritate competentă, va duce la îndeplinire prevederile prezentului ordin.

Art. 3. — La data intrării în vigoare a prezentului ordin se abrogă ordinele ministrului agriculturii, alimentaţiei şi pădurilor nr. 201/2003, nr. 206/2003 şi nr. 209/2003, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 241 din 8 aprilie 2003, ordinele ministrului agriculturii, alimentaţiei şi pădurilor nr. 165/2003 şi nr. 181/2003, publicate în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 240 din 8 aprilie 2003, Ordinul ministrului agriculturii, alimentaţiei şi pădurilor nr. 243/2003, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 306 din 7 mai 2003, precum şi orice alte dispoziţii contrare.

Art. 4. — Prezentul ordin va fi publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I.

Ministrul agriculturii, pădurilor şi dezvoltării rurale,
Gheorghe Flutur

Bucureşti, 20 ianuarie 2006.
Nr. 19.

*ANEXĂ**)*

NORME DE APRECIERE A BOVINELOR DE REPRODUCTIE

SECTIUNEA 1
ORGANIZAREA ŞI DESFĂŞURAREA CONTROLULUI OFICIAL AL PRODUCŢIEI LA BOVINE

CAPITOLUL I. Generalităţi

Art.1 Autoritatea competentă

(1) Agenţia Naţională pentru Ameliorare şi Reproducţie în Zootehnie „Prof. G.K.Constantinescu", este autoritatea competentă pentru acreditarea organismelor şi autorităţilor responsabile de efectuarea controlului oficial al producţiei, de calcularea şi publicarea rezultatelor.

(2) Până la acreditarea organismelor prevăzute la alin. 1), autoritatea naţională competentă are următoarele atribuţii:

- este responsabilă de întreaga activitate de control oficial al producţiei;
- întreţine şi actualizează baza de date centrală;
- efectuează prelucrarea datelor, estimarea valorii de ameliorare, publicarea rezultatelor controlului oficial în buletinul anual de control;
- autorizează staţiunile de testare şi producere a materialului seminal congelat;
- autorizează introducerea în testare şi în exploatare a reproducătorilor;
- organizează şi desfăşoară activitatea de inspecţie.

---

*) Ordinul nr. 19/2006 a fost publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 146 din 15 februarie 2006 şi este reprodus şi în acest număr bis.

**) Anexa este reprodusă în facsimil.

(3) La nivel județean atribuțiile de autoritate competentă sunt îndeplinite de unitățile pentru ameliorare şi reproducție în zootehnie, care îşi desfăşoară activitatea în conformitate cu reglementările legale în vigoare.

Art.2. Organizația de control

(1) Controlul oficial este efectuat de organizații autorizate care concesionează această activitate în conformitate cu legislația în vigoare.

(2) Activitatea de control oficial este finanțată din bugetul de stat, iar alocarea sumelor se face în baza contractului de concesiune.

(3) Principalele atribuții ale organizației de control sunt:

- verifică şi aprobă cererile crescătorilor de animale privind preluarea animalelor în controlul oficial şi asigură personalul necesar pentru efectuarea controlului oficial;
- execută controlul oficial în arealul pentru care este acreditată;
- transmite laboratorului zonal probele de lapte pentru analiza calitativă, însoțite de buletinul de control;
- efectuează instruirea tehnică a personalului propriu;
- informează crescătorii de animale asupra obligațiilor ce le revin, conform prevederilor prezentelor norme;
- constituie baza de date şi transmite datele în baza de date centrală a autorității competente, în conformitate cu normele în vigoare;
- transmite crescătorilor de animale rezultatele controlului oficial, după fiecare control efectuat în fermă, pentru a ajuta la realizarea unui management mai eficient în fermă.

(4) Până la preluarea prin concesionare a controlului oficial de către organizațiile de control, acesta va fi efectuat, în continuare, de către personalul unităților pentru ameliorare şi reproducție în zootehnie.

Art. 3 Controlorii

(1) Controlorii vor fi selecționați în principal, dintre persoane cu studii de specialitate (medii sau superioare) din localitățile unde se află fermele care solicită efectuarea controlului oficial. Aceste persoane trebuie să fie integre şi să ofere garanția că pot să-şi exercite funcția în conformitate cu prezentele norme.

(2) Controlorii trebuie să cunoască tehnica de executare a controlului oficial şi să fie prezentați fermierilor unde urmează să-şi desfăşoare activitatea, de către responsabilul organizației acreditate.

(3) Controlorul acționează în baza unui mandat oficial şi el trebuie să poată executa fără nici o piedică atribuțiile ce îi revin. Controlorul este responsabil în primul rând de executarea regulamentară a controalelor.

(4) Fermierul nu are dreptul să solicite un anume controlor, nici de a refuza controlorul care i-a fost repartizat.

(5) Controlorul confirmat în funcția sa - în sensul prezentelor norme - primeşte un număr (cod) care va fi aplicat pe toate documentele emise de acesta.

(6) Norma de control orientativă, raportată la metoda de control standard A4/2 se stabileşte în funcție de mărimea fermei, astfel:

- minim 200 vaci pe normă în ferme cu efective de până la 20 capete;
- minim 400 vaci pe normă în ferme cu efective de 21 - 100 capete;
- minim 500 vaci pe normă în ferme cu efective mai mari de 100 capete.

(7) Controlorul este obligat să participe la toate cursurile de instruire la care este convocat.

(8) In ce priveşte condițiile de angajare, controlorul este supus legislației muncii, putând fi angajat cu norma întreagă, cu fracțiuni de normă, sau alte forme legale, în funcție de numărul de animale din fermele în care execută controlul oficial.

Art.4 Drepturile şi obligaţiile crescătorilor

(1) Crescătorul care doreşte să-şi supună efectivul de vaci controlului oficial al producţiei de lapte trebuie să facă o solicitare scrisă, pe care o depune la organizaţia acreditată să efectueze controlul oficial, în care va menţiona şi metoda de control care să fie aplicată.

(2) Crescătorul este liber să aleagă una din metodele de control aprobate.

(3) Crescătorii care solicită intrarea în controlul oficial al producţiei trebuie să îndeplinească următoarele condiţii:

- toate bovinele din fermă să fie individualizate şi înregistrate conform sistemului oficial;
- animalele pentru care se solicită controlul să fie înscrise în registrul genealogic;
-să utilizeze însămânţarea artificială, monta naturală autorizată sau transferul de embrioni, ca metodă de reproducţie pentru efectivele din fermă;
-să permită efectuarea controlului oficial la întregul efectiv de animale din fermă;
-să însămânţeze toate vacile primipare cu material seminal de la tauri în testare.

(4) La intrarea în controlul oficial, fiecărei ferme i se atribuie un cod. Atribuirea mai multor coduri este exclusă, chiar dacă efectivul de vaci aparţinând fermei este împărţit între mai mulţi proprietari.

(5) O fermă poate fi retrasă în orice moment din controlul oficial. Crescătorul va anunţa aceasta în scris cu cel puţin 30 zile înaintea ultimului control obişnuit. Controlul poate fi reluat, la cererea crescătorului, după cel puţin 12 luni. La reluarea controlului nu se ţine cont de lactaţiile în curs, dacă au depăşit 80 zile de la data fătării.

Art.5. Restricţii

(1) Controlul oficial se efectuează de către controlori străini de fermă. Sunt excluse:

- persoanele care lucrează în fermă sau care trăiesc în comunitate cu proprietarul animalelor;
- persoanele interesate financiar în fermă;
- rude pe linie ascendentă sau descendentă de gradul I.

(2) Crescătorii care solicită una din metodele de control oficial ce permite efectuarea controlului de către crescător (metoda B), vor fi autorizaţi pentru efectuarea controlului oficial în ferma proprie, de către autoritatea competentă, la solicitarea organizaţiei de control, după efectuarea cursurilor de instruire şi nu vor beneficia de plata manoperei de măsurare a laptelui şi de recoltare a probei .

CAPITOLUL II Finanţarea controlului

Art.6 Cheltuieli pentru controlul oficial

Cheltuielile pentru controlul oficial al producţiei se suportă din fonduri bugetare , conform prevederilor art. 35, alin (1) lit. a) şi b) din Legea zootehniei nr. 72/ 2002.

Art. 7 Contribuţii publice

(1) In bugetul Ministerului Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale vor fi prevăzute fondurile necesare pentru:

- manopera de recoltare şi transport prin poştă a probelor de lapte;
- achiziţionarea cântarelor şi pipetelor de lapte;
- achiziţionarea flacoanelor şi ambalajelor pentru probe de lapte;
- conservanţii pentru lapte;
- controlul calităţii laptelui (% grăsime şi % proteină);
- manopera pentru controlul producţiei de carne
- dezvoltarea şi întreţinerea sistemului informatic;
- constituirea bazei de date;
- achiziţionarea formularelor tipizate;
- tipărirea şi expedierea către crescători a buletinelor şi documentelor oficiale;
- estimarea valorii de ameliorare la vaci şi tauri.

Art. 8 Contribuții extrabugetare

(1) Contribuția stațiunilor de testare a reproducătorilor, în cazul încheierii unui contract de testare, prin care organizația de control se obligă să pună la dispoziția stațiunilor de testare situația exploatațiilor cuprinse în controlul oficial al producției de lapte şi să controleze toate fiicele taurilor în testare din aceste exploatații.

(2) Alte fonduri atrase, în conformitate cu prevederile legale.

SECȚIUNEA 1.1 CONTROLUL OFICIAL AL PRODUCȚIEI DE LAPTE

CAPITOLUL III. Efectuarea controlului oficial

Art.9 Obiectul controlului oficial al producției de lapte

(1) Controlul oficial se desfăşoară permanent, pe baza graficului de control întocmit de organizația de control.

(2) Prelevarea probelor de lapte se face exclusiv de controlori de lapte.

(3) Vacile sunt luate în controlul oficial al producției de lapte, dacă nu au depăşit 80 zile de lactație de la data fătării; dacă data fătării nu este înregistrată sau s-a depăşit perioada de 80 de zile de la fătare, vacile vor fi luate în controlul oficial la începutul lactației următoare.

(4)Controlul oficial al producției de lapte cuprinde :

a) identificarea şi înregistrarea animalelor;

b) controlul (înregistrarea) montelor (însămânțărilor) şi fătărilor;

c) controlul cantitativ al laptelui;

d) controlul calității laptelui;

e) colectarea şi prelucrarea datelor;

Art.10 Metode de control

(1) Metodele de control aplicate sunt cele aprobate de Comitetul Internațional pentru Controlul Performanțelor la Animale (ICAR) şi sunt clasificate astfel:

- **Metoda A:** Toate controalele sunt efectuate de către un reprezentant oficial al organizației de control. Aceasta include efectuarea controlului oficial, după sistemul aprobat pentru ferma respectivă, de către un reprezentant oficial al organizației de control, care nu poate fi manipulat de fermier.

- **Metoda B:** Toate controalele sunt efectuate de fermier sau reprezentantul său.

(2) Pentru fiecare metodă de control intervalul de control, numărul minim de controale pe an şi intervalul minim şi maxim între două controale, sunt următoarele:

Intervalul de control în săptămâni	Nr. minim de Controale pe lactație	Intervalul între controale (zile)	
		Minim	Maxim
1	44	4	10
2	22	10	18
3	15	16	26
4(metoda de referință)	11	22	37
5	9	32	46
6	8	38	53
7	7	44	60
8	6	50	70
9	5	55	75
Zilnic	310	1	3

(3) Notația oficială pentru metodele de control este reprezentată printr-un cod alfa numeric din două caractere, respectiv o literă care simbolizează metoda de control şi o cifră care simbolizează intervalul de control în săptămâni. Exemplu A4, A6, B4, etc.

(4) Numărul de mulsori controlate în ziua de control este evidențiat astfel:

Număr de mulsori pe zi	Simbol
O mulsoare pe zi	1x
Trei mulsori pe zi	3x
Patru mulsori pe zi	4x
Muls continuu (ex. robotul de muls)	Rx
Mulsul nu are loc la aceeaşi oră în fiecare zi (ex. 10 mulsori pe săptămână)	1,4x
Mulsori înregistrate ca număr mediu pe zi (cazul vacilor care concomitent sunt şi supte de viței şi mulse)	Sx

(5) Metoda de control standard, de referință, este metoda A4 cu două mulsori în ziua de control, notată cu simbolul A4/2.

(6) Sunt recunoscute ca oficiale şi metodele de control în care nu sunt controlate toate mulsorile. Dacă o fermă este controlată la un control la mulsoarea de seara şi la controlul următor la mulsoarea de dimineața, se foloseşte simbolul T (muls alternativ), dacă ferma este controlată la aceeaşi mulsoare la fiecare control se foloseşte simbolul C (muls corectat).

Art.11 Individualizarea şi înregistrarea animalelor

(1) Animalele cuprinse în controlul oficial trebuie să fie individualizate şi înregistrate oficial iar numărul matricol să fie unic pentru fiecare animal şi niciodată reutilizat.

(2) Metoda de individualizare şi înregistrare este cea aprobată prin legislația în vigoare.

(3) Controlul oficial va oferi indicații reale privind identitatea, sexul, rasa, originea şi data naşterii animalului.

(4) Originea unui animal va fi înregistrată prin numărul matricol al părinților acestuia, aşa cum rezultă din documentele de înregistrare a montei sau însămânțării artificiale, iar identitatea animalului va fi înregistrată prin numărul matricol, rasa, sexul şi data naşterii animalului care trebuie înregistrate imediat după fătare.

(5) Identitatea (număr matricol, cod) femelei montate şi a masculului care a efectuat monta sau, în cazul însămânțărilor artificiale a masculului de la care provine materialul seminal, trebuie înregistrată în fermă în ziua efectuării montei sau însămânțării artificiale.

(6) Organizația de control va înregistra informațiile privind monta sau însămânțarea artificială cât mai repede posibil, dar nu mai târziu de o lună de la data efectuării montei. Sexul şi numărul matricol al descendenților trebuie înregistrate în ziua fătării şi notificate de către fermier organizației de control cel târziu până la prima vizită pentru controlul oficial care succede fătarea.

(7) În cazul transferului de embrioni, înregistrarea trebuie să cuprindă mama genetică, mama receptoare şi tatăl.

(8) In cazul în care ferma nu a mai fost cuprinsă în controlul oficial şi nu se cunoaşte originea animalelor, identitatea va fi stabilită numai pe baza numărului matricol.

(9) Controlorul trebuie să verifice identitatea animalelor la începutul lactației şi înaintea fiecărui control.

Art. 12 Perioada de lactație

(1) Se consideră că o lactație începe:

a) în ziua fătării animalului;

b) în ziua în care vaca a început să producă lapte, în absența datei fătării;

c) în ziua avortului, când acesta a avut loc în a doua jumătate a perioadei de gestație, dacă este înregistrată data montei, adică minim 280/2=140 zile de gestație sau, în

cazul în care nu a fost înregistrată data montei, dacă numărul de zile de la fătarea anterioară reprezintă cel puțin 75% din durata normală a perioadei de gestație, adică minim 280· 0,75=210 zile de gestație.

(2) Orice fătare care nu se încadrează în situațiile de la aliniatul 1 va fi înregistrată ca avort timpuriu şi nu va începe o nouă perioadă de lactație.

(3) Durata normală a gestației este de 280 zile.

Art.13 Primul control, perioada de lactație şi încheierea lactației

(1) La vacile fătate recent primul control se va efectua numai după a 4-a zi de la începerea lactației, chiar dacă în această perioadă este planificat şi se efectuează controlul oficial al producției de lapte în fermă.

(2) Numărul minim de controale efectuate în perioada de lactație trebuie să fie cel stabilit în art. 10.2. Controlul oficial al producției de lapte se poate efectua la intervale diferite, între limitele minime şi maxime prevăzute pentru metoda de control folosită.

(3) Lactația este considerată încheiată:

a) în ziua în care animalul încetează să mai producă lapte;

b) dacă vaca este suptă în oricare zi de control, alta decât prima zi a perioadei de lactație;

c) în ziua în care animalul produce sub 3 kg lapte pe zi sau sub 1kg lapte la o mulsoare;

d) la data înțărcării, în cazul unei practici normale de înregistrare a înțărcării, sau dacă aceasta nu este cunoscută, animalul este considerat înțărcat în ziua următoare efectuării ultimului control oficial al producției de lapte în care vaca era în lactație;

e) în cazul unei practici normale de neînregistrare a datei înțărcării, animalul este considerat înțărcat în ziua care reprezintă mijlocul intervalului dintre data ultimului control în care vaca era în lactație şi primul control în care vaca era înțărcată.

(4) Perioada de lactație se încheie în oricare din situațiile care apare prima din cele prevăzute la alin(3).

(5) Animalele pot fi înregistrate ca lipsă sau bolnave în ziua de control, fără ca un astfel de eveniment să determine încheierea lactației.

Art. 14 Controale lipsă şi intervale anormale

(1) Ziua de control este egală cu timpul de 24 ore pentru care se stabileşte cantitatea de lapte muls de la vaca luată în control.

(2) Când într-o fermă mulsul se efectuează la intervale astfel încât ziua de control este diferită de 24 ore, producția va fi corectată la intervalul de 24 ore după următoarea procedură (sau altele aprobate de ICAR): Se împarte 24 la interval care defineşte ziua de control în ferma respectivă, iar rezultatul se înmulțeşte cu cantitatea de lapte controlată. Exemplu: pentru un interval de 25 ore – (24/25) x 35 kg = 33,6 kg sau pentru un interval de 20 ore – (24/20) x 35kg = 42 kg.

(3) Un control oficial este un set al valorilor zilnice controlate pentru un animal dat, într-o zi de control, cu una, mai multe sau toate valorile lipsă.

(4) Valorile lipsă pot fi cauzate de:

a)concediul controlorului (o dată pe an);

b)producții în afara limitelor, astfel:

	Lapte (kg)		Grăsime (%)		Proteină(%)	
	Min.	Max.	Min.	Max.	Min.	Max.
Principalele rase de lapte	3.0	99.9	1.5	9.0	1.0	7.0
Rase cu conținut mare de grăsime*	3.0	99.9	2.0	12.0	1.0	9.0

*media rasei mai mare de 5% pentru procentul de grăsime

c)lipsa probelor pentru controlul calității laptelui;

d)cauze de forță majoră (trebuie raportate);

e)boală, animal sub tratament sau în călduri (se specifică pe buletin).

(5) Valorile reale ale controlului oficial colectate de la vacile marcate de crescător ca bolnave, accidentate, sub tratament sau în călduri trebuie folosite în calculul lactației, în afara cazului în care producția de lapte este mai mică de 50% față de producția la controlul anterior sau mai mică de 60% din producția prognozată. În astfel de cazuri întregul set al valorilor controlului zilnic va fi considerat lipsă.

(6) Estimatele valorilor lipsă ale unui control oficial pot fi calculate prin proceduri de interpolare sau printr-o altă metodă aprobată de ICAR. Pentru utilizarea oricărei metode ICAR, este necesar ca intervalul între două controale consecutive să se găsească între limitele admise. Această regulă nu se aplică pentru primul şi ultimul control oficial al unei lactații.

(7) Dacă primul control oficial este efectuat în primele 14 zile de la fătare nu este necesară corectarea valorilor controlului. Dacă primul control oficial este efectuat în perioada de 15 - 80 zile de la fătare, atunci trebuie aplicată procedura de corectare.

(8) Dacă a 305 – a zi de lactație cade înaintea ultimului control oficial, pentru calcularea producției în ultima perioadă este necesară aplicarea procedurii de corectare.

Art. 15 Cântărirea laptelui

(1) Controlorul trebuie să determine personal producția de lapte a vacilor controlate, cântărind cu o precizie de o zecime de kg. tot laptele produs într-un interval de 24 ore. Cântărirea se face cu un cântar sau cu un calculator pentru lapte recunoscute de ICAR.

(2) Controlorul trebuie să supravegheze mulgerea în timpul întregii durate a controlului oficial. Controlul începe cu cântărirea laptelui de la mulsoarea de seară şi se termina cu cântărirea laptelui de la mulsoarea de dimineața, în cazul a două mulsori, sau începe cu mulsoarea de prânz şi se termină cu mulsoarea de dimineață, în cazul a trei mulsori.

(3) Cantitatea de lapte cântărită la fiecare mulsoare trebuie înscrisă direct în buletinul de control din fermă şi în cel care însoțeşte probele de lapte la laboratorul pentru controlul componenților laptelui.

(4) Trebuie respectate toate orele locale de mulgere, anunțate de fiecare fermă.

Art.16 Prelevarea probelor de lapte

(1) Controlorul prelevă un eşantion de lapte (probă) după încheierea mulgerii fiecărei vaci pentru determinarea conținutului de grăsime şi proteină sau determinarea altor componente, dacă este cazul. Eşantionul prelevat este proporțional cu cantitatea de lapte de la fiecare mulsoare. Prelevarea probei se face după ce laptele muls a fost cântărit şi omogenizat.

(2) Eşantioanele prelevate de la fiecare mulsoare a unei vaci se depozitează în flacoane speciale, astfel încât acestea să fie umplute la minim două treimi din volum. Înainte de umplere flacoanele trebuie etichetate cu eticheta care poartă numărul matricol al vacii de la care s-a recoltat eşantionul.

(3) Pentru a se evita alterarea laptelui, flacoanele trebuie să conțină un agent de conservare.

(4) Pentru a preîntâmpina eventualele fraude, între mulsori flacoanele de lapte se păstrează de către controlor. Păstrarea flacoanelor între mulsori şi apoi până la expediere se face într-un loc răcoros.

Art.17 Instalația de muls

(1) Fermierii trebuie să declare instalațiile de muls pe care le folosesc. In aceste ferme , în locul cântarelor, este posibilă utilizarea unui calculator pentru înregistrarea producției de lapte, recunoscut de ICAR.

(2) Pentru prelevarea probelor, laptele din cilindrul pentru eşantioane al aparatelor electronice trebuie pus într-un recipient adecvat din care eşantionul trebuie prelevat, după ce laptele a fost omogenizat.

Art.18. Raportul prelevărilor probelor de lapte

(1) Controlorul înscrie rezultatele şi data prelevărilor probelor de lapte în buletine (cărţile de control) şi în documentele însoţitoare corespunzătoare. Controlorii vor fi instruiţi asupra metodologiei de prelevare a probelor de lapte şi a modului de completare a documentelor însoţitoare, prezentate în documentaţia de lucru a controlorilor, elaborată şi aprobată de autoritatea naţională competentă pentru coordonarea activităţii de ameliorare, în termen de 30 de zile de la data intrării în vigoare a prezentelor norme.

Art.19 Expedierea probelor de lapte

(1) Flacoanele etichetate, care conţin probele de lapte (eşantioanele), se ambalează şi se trimit la laboratorul la care este arondat fiecare controlor, de preferinţă a doua zi după ce au fost prelevate.

(2) Probele de lapte colectate în 2-3 zile consecutiv, pot fi grupate într-o singură trimitere. Trimiterea întârziată a probelor de lapte la laborator poate determina rezultate eronate ale analizelor. Dacă se constată astfel de cazuri, controlorul poate fi sancţionat prin neplata drepturilor salariale aferente acestor eşantioane.

(3) Flacoanele, echipamente şi materiale necesare efectuării controlului oficial sunt puse la dispoziţia controlorilor de către organizaţia de control.

Art. 20 Analiza componenţilor laptelui

(1) Analiza probelor de lapte este efectuată în laboratoarele autorizate în acest scop de către Ministerul Agriculturii, Pădurilor şi Dezvoltării Rurale, prin instituţiile de profil.

(2) Determinarea conţinutului de grăsime şi proteină din lapte se face cu aparate specializate tip Milkoscan sau altele mai perfecţionate, în conformitate cu instrucţiunile tehnice ale aparatelor.

(3) Probele de lapte la care se constată un conţinut de grăsime sau de proteină în afara limitelor prevăzute în art. 14 alin.4 lit. b, sunt considerate anormale. In momentul calculului performanţelor laptelui, ele sunt înlocuite cu media eşantioanelor precedent şi următor.

(4) Rezultatul de analiză corectat este comunicat crescătorului prin intermediul buletinului lunar pentru exploataţia în cauză.

CAPITOLUL IV. Calculul şi publicarea rezultatelor

Art. 21 Metode pentru calculul lactaţiilor

(1) Autoritatea naţională competentă pentru activitatea de ameliorare a animalelor decide asupra metodelor folosite pentru calculul lactaţiilor , dintre cele enunţate în prezentul articol, pe care le va descrie în detaliu şi le va aproba ca metode oficiale.

a) **Metoda intervalului de control (metoda interpolării)**

Metoda interpolării este metoda de referinţă pentru calculul lactaţiilor.

Următoarele formule sunt folosite pentru calcularea producţiei (cantităţii) de lapte controlate (PL), a cantităţii de grăsime (PG), a cantităţii de proteină (PP) şi a procentelor de grăsime (G%) şi proteină (P%):

$$PL = I_0 \cdot L_1 + I_1 \cdot (L_1 + L_2)/2 + I_2 \cdot (L_2 + L_3)/2 + \ldots + I_{n-1} \cdot (L_{n-1} + L_n)/2 + I_n \cdot L_n$$

$$PG = I_0 \cdot G_1 + I_1 \cdot (G_1 + G_2)/2 + I_2 \cdot (G_2 + G_3)/2 + \ldots + I_{n-1} \cdot (G_{n-1} + G_n)/2 + I_n G_n$$

$$PP = I_0 \cdot P_1 + I_1 \cdot (P_1 + P_2)/2 + I_2 \cdot (P_2 + P_3)/2 + \ldots + I_{n-1} \cdot (P_{n-1} + P_n)/2 + I_n P_n$$

$$G\% = 100 \cdot PG/PL$$

$$P\% = 100 \cdot PP/PL$$

în care

$L_1, L_2, \ldots, L_n$	reprezintă greutățile în kg, cu o zecimală, a cantității de lapte produsă în 24 ore (L24), în ziua de control;
$G_1, G_2, \ldots, G_n$	reprezintă cantitățile de grăsime estimate în kg cel puțin cu 2 zecimale (G24), obținute prin înmulțirea cantității de lapte cu procentul de grăsime, calculate în ziua de control;
$P_1, P_2, \ldots, P_n$	reprezintă cantitățile de proteină estimate în kg cel puțin cu 2 zecimale (P24), obținute prin înmulțirea cantității de lapte cu procentul de grăsime, calculate în ziua de control;
$I_1, I_2, \ldots, I_{n-1}$	sunt intervalele, în zile, dintre datele de control;
I_0	este intervalul , în zile, dintre data de început a lactației și data primului control;
I_n	este intervalul, în zile, dintre data ultimului control și data încheierii lactației.

Formulele utilizate pentru cantitatea și procentul de grăsime trebuie să fie aplicate pentru orice alt component.

b) **Metoda regresiei lineare bazată pe controlul la o singură mulsoare pentru calculul producției pe zi de control**

Prin această metodă se face estimarea producției (cantității) de lapte (L24), de grăsime (G24) și de proteină (P24), în 24 de ore, pe baza cantității parțiale înregistrată la mulsoarea de dimineața sau seara. Procentul de grăsime (G%24) și procentul de proteină (P%24) pentru producția zilnică de 24 ore se estimează din cantitățile zilnice înregistrate în 24 ore.

Pentru estimarea producțiilor L24, G24 și P24, sau a altor producții similare, în funcție de producțiile parțiale, realizate seara sau dimineața, se utilizează metoda regresiei lineare, considerată metodă de referință, după cum urmează:

$$Y_{ijk} = a_{ijk} + b_{ijk} \cdot x_{ijk}$$

În care,

Y_{ijk}	este producția zilnică estimată pentru 24 ore (L24, G24 sau P24);
X_{ijk}	este producția parțială de dimineață sau de seară din ziua de control;
I	Reprezintă clasa efectului de fătare cu două nivele: pentru prima și următoarele fătări;
J	Reprezintă lungimea intervalului dintre mulsori care precede mulsoarea, cu patru nivele: – sub 13 ore, 13 -13,5 ore, 13,5 – 14 ore și peste 14 ore pentru mulsul de dimineață și – sub 10 ore, 10,5 – 11 ore, 11-11,5 ore și peste 11,5 ore pentru mulsoarea de seară.
K	Reprezintă clasa stadiului lactației (k= 1,2...12) care este calculat ca număr de zile de lactație împărțit la 30 plus 1; dacă k este mai mare de 12, atunci se consideră k=12
a_{ijk}	este ordonata la origine (intercepta) estimată pentru combinația claselor i, j și k
b_{ijk}	este coeficientul de regresie estimat pentru combinația claselor i, j și k

Pentru estimarea însușirilor cantitative ale producției de lapte se folosește un model matematic, bazat pe producții la control (producția pe zi și producția parțială, la mulsoarea de seară sau la mulsoarea de dimineață).

Procentele componenților laptelui G%24 sau P%24 pentru 24 ore se determină prin împărțirea cantității de grăsime sau proteină estimate pe zi la producția de lapte estimată pe zi:

G%24 = 100·G24/L24

P%24 = 100·P24/L24

c) **Alte metode de calcul a lactației aprobate de ICAR**
- Interpolarea folosind curba lactației standard (ICLS)
- Cea mai bună predicție
- Procedura „caractere multiple"

Art.22 Tipuri de lactații calculate şi publicate

(1) Sunt admise următoarele tipuri de lactații:

a) Lactația totală - este lactația încheiată cu o durată minimă de 200 zile;

b) Lactația standard - este lactația calculată pe primele 305 zile de lactație. Lactațiile totale mai scurte de 305 zile , dar mai mari de 200 zile, sunt asimilate lactației standard prin calcularea coeficienților de corecție;

c) Lactația parțială - este lactația la care a fost întrerupt controlul înainte de 200 zile pentru cauze de forță majoră (vânzare, taiere, etc.);

d) Lactația de 100 zile - este lactația primelor 100 zile de la fătare. Se calculează numai pentru vacile la prima lactație.

e) Lactația anormală este lactația în care se dovedeşte că în urma unui caz de forță majoră (boli, accidente, avort,etc.)performanța unei lactații complete sau parțiale nu atinge la prima lactație 75% din media rasei şi în a doua şi următoarele lactații 75% din performanța medie a vacii înregistrată la lactațiile anterioare.

Lactația anormală trebuie să fie atestată printr-un certificat sanitar veterinar. Se admite o lactație anormală până la a patra fătare şi cel mult două lactații anormale pe toată viața productivă a vacii, dacă aceasta depăşeşte 4 lactații.

Art. 23 Certificatul de control oficial

(1) Rezultatele controlului oficial al producției de lapte sunt confirmate prin certificatul de control oficial.

(2) Certificatul este adresat deținătorului registrului genealogic şi cuprinde vacile care au încheiat lactația. Controlorul este obligat să anunțe încheierea lactației la ultimul control sau cel mai târziu la controlul imediat următor încheierii lactației.

(3) Certificatul oficial trebuie să conțină toate informațiile esențiale care să stabilească identitatea şi valoarea genetică a animalului.

(4) Certificatul oficial trebuie să indice clar metoda de control utilizată pentru a produce date oficiale.

(5) Certificatul oficial trebuie să conțină ultimele informații disponibile ale datelor oficiale.

(6) Dacă în certificatul oficial sunt incluse informații estimate, acestea trebuie clar indicate.

(7) Următoarele informații trebuie înscrise în mod obligatoriu:

a) organizația care emite certificatul oficial;
b) data emiterii certificatului oficial;
c) numărul de identificare şi numele animalului;
d) numărul de origine al animalului si numele, dacă este diferit;
e) numele registrului genealogic în care a fost înscris animalul;
f) data naşterii animalului;
g) numerele de identificare şi numele tatălui, mamei şi a bunicilor animalului;
h) rasa animalului, în cazul încrucişărilor, procentul rasei principale;
i) sexul animalului;

j) evaluarea genetică a animalului;
k) datele de producție ale animalului;
l) tipul de clasificare (descrierea liniară) a animalului;
m) dacă animalul este cunoscut ca purtător al unor defecte genetice, definite de Federația internațională a rasei;
n) orice eveniment care ar fi putut afecta semnificativ performanța animalului (alpaj, boală, tratamente hormonale);
o) locația animalului la data ultimului control oficial;
p) metoda utilizată pentru controlul producției, dacă este alta decât metoda de referință.

(8)Următoarele informații pot fi înscrise opțional:
a) numele şi adresa crescătorului;
b) data mutării animalului la locația actuală, dacă este alta decât la data naşterii;
c) data începerii şi terminării fiecărei perioade de control;
d) evenimentele care au inițiat şi încheiat fiecare perioadă de producție;
e) datele privind producția zilnică înregistrată;
f) orice eveniment de sănătate înregistrat pentru animal;
g) datele montelor şi a reproducătorilor masculi folosiți;
h) numărul de identificare şi sexul descendenților animalului;
i) dacă animalul a fost folosit ca producător de ovule, se consemnează data recoltării şi numărul ovulelor viabile colectate;
j) dacă a fost folosită receptoare de embrioni: data transferului, tata şi mama genetice şi sexul embrionului;
k) datele privind fertilitatea animalului, incluzând statusul actual;
l) caractere adiționale controlate şi evaluate , cum sunt uşurința mulsului şi punctajul pentru aparatul locomotor;
m) dacă animalul este mort;
n) numărul de controale reale fără valori lipsă, conținute în fiecare perioadă de producție.

Art.24 Anul de control

Anul de control începe la data de 01 octombrie şi se încheie la 30 septembrie anul următor.

Art. 25. Publicarea rezultatelor

(1) După încheierea anului de control, rezultatele controlului sunt publicate în buletinul anual de control.

(2) Datele publicate trebuie să furnizeze indicatori reali privind performanțele animalelor, originea şi valoarea genetică.

(3) Toate datele oficiale publicate trebuie să fie standardizate conform prezentelor norme.

SECȚIUNEA 1.2 CONTROLUL OFICIAL AL PRODUCȚIEI DE CARNE

CAPITOLUL V. Metode de control şi calculul performanțelor

Art.26 Scopul controlului oficial al producției de carne

(1) Prezentele norme reprezintă minimul de cerințe pentru controlul oficial al performanțelor de carne în scopul managementului fermei şi evaluării genetice a animalelor.

(2) Prezentele norme sunt aplicabile pentru controlul oficial al performanțelor de carne la diferite rase şi sisteme de producție.

Art. 27 Metode de control

(1) Sunt recunoscute metodele de control oficial prezentate la art. 10 alin. (1).

(2) Controlul oficial al producției de carne necesită un sistem de identificare şi înregistrare pentru viței, care include:

a) identificarea animalului;

b) data naşterii;

c) rasa;

d) numărul de ordine al fătării prin care i s-a dat naştere;

e) sexul;

f) identificarea părinților;

g) tipul de montă din care a fost obținut sau tipul de produs (produs din fătare cu un singur produs sau gemelară, embriotransfer);

h) identificarea fermei unde a fost născut.

(3) Controlul oficial poate fi organizat în următoarele tipuri de unități:

a) stațiuni de testare;

b) ferme pentru alăptare de la naştere la înțărcare;

c) ferme de finisare după înțărcare până la sacrificare;

d) unități pentru vânzări oficiale;

e) abatoare;

Art. 28 Controlul oficial în stațiunile de testare

(1) În stațiunile de testare se organizează controlul oficial al performanțelor proprii pentru tăuraşii destinați reproducției, în vederea estimării valorii de ameliorare a acestora. Creşterea tăuraşilor destinați reproducției în aceeaşi fermă de testare, în condiții comparabile, determină diminuarea variabilității induse de condițiile de exploatare asupra performanțelor şi implicit creşterea preciziei de evaluare genetică.

(2) Condițiile în care se desfăşoară testarea individuală a tăuraşilor trebuie să fie asemănătoare cu condițiile în care vor fi crescuți descendenții, pentru ca testul să fie mai eficient, în termeni de valoare de ameliorare aşteptată.

(3) Tăuraşii testați pot fi din rase specializate pentru producția de lapte, rase mixte sau rase specializate pentru producția de carne. Tăuraşii pot fi destinați pentru folosire la însămânțare artificială sau montă naturală.

(4) Control oficial se efectuează obligatoriu prin metoda de control A.

(5) Tăuraşii pentru testare trebuie introduşi în stațiune la o vârstă cât mai mică, dar nu mai târziu de vârsta de 7 luni.

(6) Perioada de testare cuprinde două etape:

a) etapa I - pretestarea, care durează minimum 4 săptămâni de la data introducerii în stațiune;

b) etapa a II- a - testarea propriu zisă, care se încheie la vârsta de 12 luni, +/-1,5 luni.

(7) Tăuraşii în testare se grupează în serii de contemporani de minimum 15 capete, a căror diferență de vârstă nu trebuie să depăşească 3 luni.

(8) Tăuraşii dintr-o serie de contemporani trebuie să provină din mai multe ferme cuprinse în controlul oficial al producției, din mame de tauri şi împerecheri nominalizate.

(9) Pentru fiecare tăuraş din controlul oficial trebuie înregistrate următoarele date:

a) identificarea animalului;

b) data cântăririi la începutul perioadei de testare;

c) greutatea vie la începutul perioadei de testare;

d) data cântăririi la încheierea testării;

e) greutatea vie la încheierea testării;

(10) Greutatea vie reprezintă media a cel puțin 2 cântăriri făcute în două zile succesive.

(11) Performanța de referință este sporul mediu zilnic care se calculează prin formula.

Sporul mediu zilnic = $(W_2 - W_1) \times 1000 / (V_2 - V_1)$

în care:

V_1 este vârsta în zile la începutul testării;

V_2 este vârsta în zile la sfârşitul testării;

W_1 greutatea vie la începutul testării;

W_2 greutatea vie la sfârşitul testării;

(12) La terminarea testării se apreciază, prin punctaj (note) dezvoltarea musculaturii şi scheletului precum şi capacitatea funcțională.

Art. 29 Controlul oficial în fermele de alăptare de la naştere la înțărcare

(1) Se aplică la controlul oficial al performanțelor de carne din fermele de vaci în care se face alăptarea viteilor până la vârsta de cel puțin 4 luni.

(2) Datele sunt colectate în vederea furnizării de informații utile fermierilor pentru managementul fermei şi pentru evaluarea genetică a performanțelor proprii şi după descendenți.

(3) Controlul oficial se efectuează prin metoda de control A sau B.

(4) Datele trebuie obținute de la toate animalele din aceeaşi grupă de mamă/viței, ținute în aceeaşi locație pentru acelaşi scop.

(5) Pentru fiecare animal trebuie înregistrate următoarele date:

a) identitatea animalului;

b) data cântăririi;

c) o greutate măsurată la o vârstă cuprinsă între 90 -250 zile;

d) identitatea fermei;

e) date anormale în legătură cu suplimentele preferențiale de concentrate;

f) identitatea grupului de management din cadrul fermei , dacă există;

g) identificarea viteilor adoptați;

6. Performanța de referință este greutatea corectată pentru vârsta de 200 zile (W200) care se calculează prin formula:

$W_{200} = W_0 + (W - W_0) \cdot 200 / V$

în care

V este vârsta la înțărcare, în zile;

W este greutatea la înțărcare, în kg;

W_0 este greutatea la naştere.

Art. 30 Controlul oficial în fermele de finisare după înțărcare până la sacrificare

(1) Se aplică în fermele în care animalele sunt crescute de la înțărcare până la vârsta de reproducție sau pentru sacrificare.

(2) Datele sunt colectate în ordinea obținerii lor, pentru a furniza informații utile fermierilor privind managementul fermei şi pentru evaluări genetice după descendenți.

(3)Animalele introduse în testare pot fi viței, tăuraşi, viței şi juninci până la vârsta de 36 luni, care provin din încrucişare între rase specializate pentru producția de lapte şi rase specializate pentru producția de carne, ori din rase pure de lapte sau rase pure de carne.

(4) Controlul oficial se efectuează prin metoda de control A sau B.

(5) Pentru fiecare animal controlat trebuie înregistrate următoarele date:

a) identitatea animalului;

b) data cântăririi la începutul perioadei de finisare;

c) greutatea vie la începutul perioadei de finisare;

d) data cântăririi la sfârşitul perioadei de finisare;

e) greutatea vie la sfârşitul perioadei de finisare;

f) identitatea fermei de finisare ;

g) identitatea grupului de management din fermă, dacă există;

(6) Intervalul dintre prima şi ultima cântărire trebuie să fie de cel puţin 2 luni (60 zile).

(7) La sfârşitul perioadei de finisare se apreciază, prin punctaj (note) dezvoltarea musculaturii şi scheletului precum şi capacitatea funcţională.

(8) Performanţa de referinţă este sporul mediu zilnic (SMZ), care se calculează prin formula:

$SMZ = 1000 \cdot (W_2 - W_1) / (V_2 - V_1)$

în care:

V_1 este vârsta în zile la începutul finisării;
V_2 este vârsta în zile la sfârşitul finisării;
W_1 este greutatea vie la începutul finisării;
W_2 este greutatea vie la sfârşitul finisării.

Art.31 Controlul în unităţi pentru vânzări oficiale

(1) Se aplică la animalele care sunt în mod obişnuit vândute în funcţie de greutatea lor vie pentru finisare sau sacrificare. Aceste informaţii sunt obţinute în mod obişnuit pentru utilizare comercială.

(2) Datele nu reprezintă performanţe corespunzătoare unei testări în câmp, dar ele pot fi considerate performanţe ale controlului oficial al producţiei de carne.

(3) Datele sunt colectate în ordinea producerii lor şi sunt utilizate pentru managementul fermei şi pentru evaluările genetice după descendenţi.

(4) Animalele controlate pot fi viţei, tăuraşi, viţele şi juninci până la vârsta de 36 luni, care provin din încrucişare între rase specializate pentru producţia lapte şi rase specializate pentru producţia de carne, ori din rase de lapte sau rase de carne.

(5) Controlul oficial se efectuează obligatoriu prin metoda de control A. Cântărirea şi alte măsurători trebuie făcute de către un agent al organizaţiilor comerciale cu acordul organizaţiei de control.

(6) Înregistrările sunt obţinute de la toate animalele vândute din acelaşi grup de animale, ţinute pentru acelaşi scop în aceeaşi locaţie.

(7) Pentru fiecare animal controlat trebuie înregistrate următoarele:

a) data naşterii animalului;
b) identitatea animalului;
c) data cântăririi ;
d) greutatea vie;
e) codul fermei care a vândut animalul;

8. Performanţa de referinţă este sporul mediu zilnic, care se determină prin formula:

$SMZ = 1000 \cdot (W - W_0) / V$

în care:

V este vârsta la vânzare, în zile;
W este greutatea vie comercială, în kg;
W_0 este greutatea la naştere a animalului sau un standard al rasei, în kg.

Art. 32 Controlul oficial în abatoare

(1) Rezultatele comerciale la sacrificare sunt înregistrate în mod obişnuit de către abatoare pentru a veni în întâmpinarea unor cerinţe prevăzute în diferite reglementări. Aceste informaţii sunt obţinute în mod obişnuit pentru utilizări comerciale .

(2) Datele înregistrate nu reprezintă performanţe corespunzătoare unei testări în câmp, dar ele pot fi considerate performanţe ale controlului oficial al producţiei de carne.

(3) Datele sunt colectate în ordinea producerii lor şi sunt utilizate pentru managementul fermei şi pentru evaluările genetice după descendenţi.

(4) Animalele controlate pot fi viţei, tăuraşi, viţele şi juninci până la vârsta de 36 luni, care provin din încrucişare între rase specializate pentru lapte şi rase specializate pentru carne, ori din rase pure de lapte sau rase de carne.

(5) Control oficial se efectuează obligatoriu prin metoda de control A.
Carcasele trebuie să fie cântărite şi clasificate în funcţie de sistemul oficial naţional.

(6) Datele trebuie să se obţină de la toate animalele sacrificate din acelaşi grup de animale ţinute pentru acelaşi scop, în aceeaşi locaţie.

(7)Pentru fiecare animal controlat trebuie înregistrate următoarele:

a) identitatea animalului;

b) identitatea abatorului;

c) data sacrificării ;

d) greutatea comercială oficială a carcasei;

e) identitatea fermei de finisare ;

(8) Performanţa de referinţă este sporul net zilnic (SNZ), adică greutatea netă a carcasei pe zi-vârstă, calculat după următoarea formulă:

$SNZ = (1000 \cdot W) / V$

în care:

V este vârsta la sacrificare, în zile;

W este greutatea comercială a carcasei, în kg;

SECTIUNEA 2
CAPITOLUL VI INSPECŢIA CONTROLULUI OFICIAL

Art.33 Inspecţia controlului oficial

(1)Pentru ca un control să aibă caracter oficial, metodele prin care este efectuat controlul şi sunt procesate datele de control trebuie verificate prin inspecţie şi supracontrol de către persoane autorizate.

(2) Inspecţia şi supracontrolul trebuie efectuat la 5 – 10% din numărul total de controale oficiale efectuat pe parcursul unui an de control astfel:

a) supracontrolul este efectuat de către personalul organizaţiilor de control, autorizat în acest scop;

b) inspecţia este efectuată de către personalul autorităţii competente pentru activitatea de ameliorare şi reproducţie în zootehnie.

Art.34 Norme pentru verificarea originii şi descendenţei

(1) Pentru datele de origine şi descendenţă, trebuie făcute următoarele verificări:

a) dacă animalul montat este corect identificat;

b) dacă masculul care a efectuat monta este corect identificat;

c) dacă data naşterii se încadrează în +/- 6% din lungimea medie a gestaţiei faţă de data montei;

d) dacă descendentul animalului montat este corect identificat;

e) dacă masculul care a montat este verificat, fie prin evidenţele de IA, fie prin evidenţe din care rezultă că masculul care a efectuat monta a fost în fermă în ziua montei sau prin declaraţia medicului veterinar (ex. în cazul transferului de embrioni).

(2)Suplimentar, pot fi făcute următoarele verificări:

a) verificarea părinţilor genetici cu ajutorul grupelor sangvine sau altor metode recunoscute;

b) inspecţia vizuală a descendenţilor.

Art. 35 Norme pentru inspecţia şi supracontrolul activităţii de control oficial

(1) Inspecţia şi supracontrolul trebuie să verifice următoarele aspecte:

a) controalele oficiale să fie efectuate prin metode şi cu echipamente aprobate de ICAR şi prevăzute în documentaţia de lucru a controlorilor;

b) echipamentele de control să fie instalate corespunzător, calibrate şi utilizate corect;

c) animalele din controlul oficial să fie identificate corespunzător;

d) detectarea şi identificarea informaţiilor lipsite de precizie prin verificări de rutină;

e) înlocuirea datelor incorecte sau ştergerea lor;

(2) Persoana care face inspecţia sau supracontrolul nu are voie să efectueze controlul oficial şi prelucrarea datelor;

(3) Persoanele cu atribuţii de inspecţie şi supracontrol nu pot fi împiedicate să-şi exercite mandatul iar proprietarul animalelor şi controlorul trebuie să pună la dispoziţia acestora toate documentele solicitate;

Art. 36 Recomandări pentru inspecţia şi supracontrolul activităţii de control oficial

(1) Se recomandă:

a) supracontrolul să fie parte a activităţii de control oficial, iar ocazional să se facă verificări suplimentare;

b) rezultatele inspecţiei activităţii de control oficial să fie raportate organizaţiei de control, prin rapoarte anuale;

c) inspecţia să fie repetată ocazional în ferme , turme sau individual, la animalele cu performanţe ridicate, pentru a întreţine reputaţia organizaţiilor de control în privinţa acurateţei controlului oficial;

d) Inspecţia şi supracontrolul se efectuează fără a preveni proprietarul animalelor şi controlorul;

Art.37. Inspecţia laboratorului pentru analiza calităţii laptelui

(1) Laboratoarele pentru controlul calităţii laptelui funcţionează în baza regulamentului propriu, aprobat de autoritatea competentă pentru activitatea de ameliorare şi reproducţie.

(2) Inspecţia verifică respectarea regulamentului privind analiza probelor de lapte şi aplicarea uniformă a valorilor standard.

Art.38 Angajamente

(1) Proprietarul animalelor care a solicitat efectuarea controlului oficial recunoaşte deplina şi întreaga valabilitate a prezentelor norme.

SECTIUNEA 3
Organizarea sistemului informatic şi estimarea valorii de ameliorare

CAPITOLUL VII Descrierea sistemului informatic

Art.39 Principii de realizare şi funcţionare ale sistemului informatic

(1) Pentru ca organizaţiile de control al performanţelor la bovine să realizeze obiectivele de informare rapidă şi exactă a fermierilor şi altor părţi interesate asupra activităţii şi rezultatelor controlului oficial, este necesară utilizarea unui sistem informatic pentru controlul performanţelor la bovine. Sistemul aplicat trebuie să ţină seama de principiile şi regulile de control stabilite în capitolele anterioare.

(2) Prin automatizarea sistemului informaţional în domeniul controlului oficial al performanţelor la bovine trebuie să se asigure informaţii de calitate, prin rapoarte operative, flexibile şi adaptabile cerinţelor particulare ale utilizatorilor, pe diferite suporturi şi formate.

(3) Sistemul informatic pentru controlul oficial al performanţelor bovine trebuie să fie un sistem integrat de echipamente şi aplicaţii informatice (module).

Art. 40 Modulele componente standard (obligatorii) ale sistemului informatic:

(1) IDENTIFICARE ŞI PEDIGREE: este un subsistem de gestiune a identităţii animalelor şi deţinătorilor.

Modulul trebuie să asigure identificarea în mod unic a animalelor şi a exploataţiilor şi, în paralel, trebuie să permită utilizarea identificatorilor specifici alternativi (identificatori din ţările de origine pentru animale importate, identificatori "de lucru", utilizaţi la nivel de fermă etc.). Trebuie să colecteze şi să transmită informaţii prin canale diferite, având mijloace de conexiune cu sistemele de Registru Genealogic ale diferitelor organizaţii şi cu Sistemul naţional de Identificare şi Înregistrare a bovinelor. Subsistemul trebuie să gestioneze informaţiile necesare pentru a putea completa pedigree-ul animalelor, componenţa rasială a acestora şi pentru a asigura trasabilitatea animalelor înscrise în controlul oficial al performanţelor.

Prin modulul *Identificare şi Pedigree* trebuie să se producă:

a) Documente oficiale:
- Certificat de Origine pentru animalele înregistrate, care conţine informaţii privind identificarea şi pedigree-ul animalului;
- Certificat de control oficial, conform art. 23
- Certificat de mişcare a animalelor (în absenţa paşaportului eliberat de Sistemul naţional de Identificare şi Înregistrare a bovinelor) care conţine datele de ieşire / intrare din / în fermele sursă / destinaţie pentru animalele care îşi schimbă deţinătorul.

b) Rapoarte pentru gestiunea fermelor:
- Structura de efectiv şi dinamica acesteia pe rase, vârste etc.;

c) Date pentru organizaţiile de creştere a bovinelor:
- Structura de efectiv şi dinamica acestuia, pe rase, vârste, dimensiuni ale exploataţiilor etc.;

d) Date pentru predicţia valorii de ameliorare:
- Date de pedigree;
- Date pentru matricile de incidenţă ale factorilor de mediu extern şi intern.

e) Date pentru analize statistice.

(2) REPRODUCŢIE: este un subsistem de gestiune a evenimentelor de reproducţie (IA / ET / MN, detectarea căldurilor, diagnosticarea gestaţiei, fătare), în scopul asigurării acurateţei datelor de pedigree ale viţeilor nou-născuţi şi pentru realizarea de statistici ale parametrilor fertilităţii (CI, interval fătare-concepţie, număr de însămânţări/gestaţie etc.) cu impact asupra efectului controlului oficial în selecţie.

Datele de IA / ET / MN şi viţeii nou-născuţi se înregistrează pe baza buletinului de însămânţare şi declaraţiei de fătare. Subsistemul trebuie să prezinte flexibilitate în colectarea datelor, permiţând şi utilizarea mijloacelor electronice - Palm pentru datele de intrare.

Prin modulul *Reproducţie* trebuie să se producă:

a) Documente oficiale:
- Certificat de Fătare / Naştere care conţine informaţii de identificare a fermei în care s-a produs fătarea, a produsului şi părinţilor;

b) Rapoarte pentru gestiunea fermelor:
- Statistici pentru monitorizarea performanţelor de reproducţie.

c) Date pentru organizaţiile de creştere a bovinelor:
- Structura de efectiv, pe rase şi ranguri de fătare;
- Statistici ale performanţelor de reproducţie.

d) Date pentru predicţia valorii de ameliorare:
- Date de longevitate productivă;
- Date pentru matricile de incidenţă ale factorilor de mediu extern şi intern.

e)Date pentru analize statistice.

(3) SELECŢIE - Control Oficial al Producţiei de Lapte: este un subsistem de procesare a datelor de producţie de lapte şi transmitere a rezultatelor descendent, către

crescători, pentru managementul eficient al fermei şi ascendent, către baza de date centrală, pentru realizarea prelucrărilor la vârf (estimarea parametrilor genetici şi predicţia valorii de ameliorare).

Subsistemul trebuie să înregistreze date de control cantitativ şi calitativ al laptelui (pe formulare pe hârtie şi/sau fişiere în format electronic transmise de laboratorul de analiză a conţinutului din lapte). Subsistemul trebuie să prezinte flexibilitate la adăugarea de noi caractere (pe lângă cantitatea de lapte, % grăsime, % proteină care sunt obligatorii).

Datele de producţie de lapte se înregistrează la nivel de zi de control şi subsistemul trebuie să realizeze, după validare, cumularea acestor date în lactaţii standard şi totale, în proceduri care să respecte cu acurateţe metoda "jumătăţii intervalului" şi regulile stabilite, prin capitolele anterioare, de calcul al lactaţiei (interval maxim între controale, număr minim de controale pe an, interval minim/maxim între fătare şi primul control, interval minim/maxim între ultimul control şi înţărcare etc).

Prin modulul *Selecţie - Controlul Oficial al Producţiei de Lapte* trebuie să se producă:

a) Documente oficiale:
- Buletin de Control Oficial al Producţiei de Lapte care conţine lista vacilor din exploataţie la data controlului.

b) Rapoarte pentru gestiunea fermelor:
- Rezultatele Controlului Oficial al Producţiei de Lapte la nivel de zi de control;
- Rezultatele Controlului Oficial al Producţiei de Lapte la nivel de zi de lactaţie standard / parţială / totală.

c) Date pentru organizaţiile de creştere a bovinelor:
- Structura de efectiv pe, rase şi niveluri productive;
- Statistici ale performanţelor de producţie.

d) Date pentru predicţia valorii de ameliorare:
- Date de producţie pentru caracterele producţiei de lapte la nivel de zi de control şi/sau lactaţie standard;
- Date pentru matricile de incidenţă ale factorilor ficşi şi aleatori.

e) Date pentru analize statistice.

(4) SELECŢIE - Descrierea Lineară: este un subsistem de procesare a datelor pentru caracterele de exterior. Subsistemul trebuie să permită extensia caracterelor, macrocaracterelor şi defectelor considerate şi să suporte coexistenţa unor standarde de apreciere diferenţiate pe rase. Caracterele măsurate sau apreciate în mod subiectiv prin note - descrise în capitolele anterioare - sunt înregistrate şi prelucrate pentru evaluarea genetică a reproducătorilor şi stabilirea de împerecheri nominalizate.

Prin modulul *Selecţie - Descriere Lineară* trebuie să se producă:

a) Documente oficiale:
- Fişă de apreciere a conformaţiei corporale prin descrierea lineară a caracterelor de exterior care conţine lista vacilor bonitate / participante la expoziţie la data controlului.

b) Rapoarte pentru gestiunea fermelor:
- Clasificarea animalelor după caractere de exterior;
- Reprezentarea grafică a plusurilor şi minusurilor - individual şi pe fermă- pentru caracterele de exterior.

c) Date pentru organizaţiile de creştere a bovinelor:
- Sinteze la nivel de organizaţie, comparaţii cu rezultatele clasificării anterioare şi cu scorurile medii la nivel naţional.

d) Date pentru predicţia valorii de ameliorare:
- Date de măsurare / notare a caracterelor de exterior la bonitare;
- Date pentru matricile de incidenţă ale factorilor ficşi şi aleatori.

e) Date pentru analize statistice.

(5) SELECȚIE - Predicția Valorii de Ameliorare: modul integrat pentru evaluarea genetică a reproducătorilor pentru diferite caractere. Procedurile de calcul utilizate trebuie să aplice cu acurateţe algoritmii deduşi din modelul biometric ales. Metoda de calcul trebuie să fie recunoscută şi fundamentată ştiinţific şi tehnic iar alegerea ei trebuie să ţină seama de recomandările secţiei INTERBULL din cadrul ICAR.

SECTIUNEA 4
PRODUCEREA ŞI TESTAREA TAURILOR UTILIZAŢI LA ÎNSĂMÂNŢĂRI ARTIFICIALE

CAPITOLUL VIII. Alegerea mamelor de tauri şi nominalizarea împerecherilor

Art. 41. Alegerea vacilor candidate mame de tauri

(1) Selectarea vacilor candidate mame de tauri se efectuează pentru fiecare rasă, cel puţin o dată pe an, la încheierea anului de control.

(2)Sunt admise candidate mame de tauri numai vacile cu origine cunoscută, cu părinţi înscrişi în secţiunea principală a registrului genealogic al rasei.

(3) Caracterul principal de selecţie al vacilor candidate mame de tauri este producţia de lapte. Ierarhizarea vacilor aflate în controlul oficial al producţiei se face, pe baza valorii de ameliorare estimate pentru însuşirile producţiei de lapte, printr-un procedeu de tip BLUP sau mai evoluat.

(4) Pentru selectarea vacilor candidate mame de tauri, autoritatea naţională competentă poate aproba utilizarea unor însuşiri suplimentare de selecţie, la propunerea asociaţiilor de crescători.

(5)Necesarul de vaci candidate mame de tauri este de minim 2,5-3 vaci pentru o mamă de taur.

Art. 42. Alegerea mamelor de tauri

(1) Vacile mame de tauri sunt selectate din vacile candidate mame de tauri, după aprecierea exteriorului acestora prin descrierea liniara.

(2) Însuşirile de exterior apreciate prin descrierea liniara sunt supuse prelucrării printr-un procedeu BLUP sau mai evoluat.

(3) Ierarhizarea vacilor mame de tauri se face pe baza valorii de ameliorare globale, stabilită printr-un index al valorilor de ameliorare pentru caracterele analizate.

(4) Caracterele care fac obiectul selecţiei şi ponderea acestora în valoarea de ameliorare globală sunt aprobate anual de către autoritatea naţională competentă la propunerea asociaţiilor de crescători.

(5) Necesarul de vaci mame de tauri se stabileşte în conformitate cu prevederile programului de ameliorare, calculându-se minim 4 vaci mame de tauri pentru obţinerea unui tăuraş.

(6)Listele vacilor mame de tauri nominalizate sunt transmise crescătorilor deţinători, unităţilor pentru testarea taurilor şi producerea materialului seminal, asociaţiilor de crescători care conduc registre genealogice şi organizaţiei de control oficial al performanţelor.

Art.43. Alegerea taţilor de tauri

(1) Necesarul de taţi de tauri se stabileşte în conformitate cu prevederile programului de ameliorare, dintre cei mai reprezentativi tauri amelioratori ai rasei, din ţară şi din import, la propunerea asociaţiilor de crescători.

Art. 44. Nominalizarea împerecherilor

(1) După nominalizarea vacilor mame de tauri şi a taţilor de tauri se procedează la nominalizarea împerecherilor. Aceasta lucrare urmăreşte consolidarea însuşirilor de producţie şi exterior corespunzătoare şi corectarea unor defecte.

CAPITOLUL IX Testarea taurilor pentru însămânțări artificiale şi admiterea la reproducție a bovinelor

Art. 45. Testarea paternității taurilor

(1) Testarea paternității se face în laboratoare autorizate, cu ajutorul grupelor sangvine sau a altor metode recunoscute.

(2) După confirmarea paternității tăuraşii sunt admişi în testare după performanțe proprii.

Art.46. Cariotipizarea taurilor

(1)Testul de cariotip se face în laboratoare autorizate. Sunt analizați toți tăuraşii care fac obiectul testării.

(2) Tăuraşii depistați cu anomalii ereditare sunt eliminați de la testare.

Art. 47. Testarea după performanțe proprii

(1) Testarea performanțelor proprii se execută în stațiunile de testare a reproducătorilor şi producerea materialului seminal, în conformitate prevederile art. 28.

(2) Pot fi introduşi în testare tăuraşi în vârstă de până la 7 luni, care provin din mame de tauri dacă sunt identificați şi înregistrați în conformitate cu sistemul național oficial.

(3) La terminarea testării performanțelor proprii se procedează la estimarea valorii de ameliorare printr-un procedeu BLUP sau mai evoluat. Pe baza valorii de ameliorare se decide promovarea taurilor în altă etapă a testării sau eliminarea acestora, în acord cu prevederile programului de ameliorare.

(4) Tăuraşii promovați în altă etapă a selecției sunt apreciați după capacitatea de reproducție care constă în controlul comportamentului sexual, examenul calității şi testarea pretabilității la congelare a materialului seminal.

(5) Aprecierea capacității de reproducție se face de către un specialist din cadrul unității autorizate pentru producerea materialului seminal, în conformitate cu normele de apreciere a capacității de reproducție.

(6) Tăuraşii declarați admişi după cele două etape de testare a performanțelor proprii sunt folosiți la recoltarea materialului seminal pentru testarea după descendenți, în acord cu prevederile programului de ameliorare, după care sunt trecuți în categoria „aşteptare" până la apariția primelor rezultate a testului după descendenți pentru producția de lapte. Stațiunea de testare poate decide asupra modalității de menținere a taurilor în aşteptare, în una din următoarele forme:

a) menținerea taurilor în viață în stațiunea de testare;

b) menținerea taurilor în viață în ferma de origine, dacă există un contract în acest sens;

c) realizarea unui stoc de minim 15000 doze material seminal urmată de sacrificarea taurului.

(7) Taurii care au fost eliminați la finalizarea testării după performanțe proprii pot fi folosiți la montă naturală în stațiunile sau punctele de montă autorizate.

Art. 48.Testarea după descendenți

(1) Testarea pentru producția de carne

a) Testarea după descendenți pentru producția de carne se realizează pe un număr minim de 20 fii testați în fermele de finisare, după metodologia prevăzută la art. 30.

b) Rezultatele testării descendenților testați în alte tipuri de unități, în conformitate cu prezentele norme, pot fi utilizate ca informații suplimentare, pentru creşterea preciziei testării după descendenți pentru producția de carne.

c) Testarea taurilor după descendenți pentru producția de carne este obligatorie pentru rasele mixte şi de carne.

d) Aprecierea taurilor după descendenți pentru producția de carne se face pe baza valorii de ameliorare, estimată printr-un procedeu BLUP sau mai evoluat.

(2) Testarea pentru producția de lapte

a) Testarea taurilor după descendenți pentru producția de lapte se face pe baza performanțelor fiicelor la prima lactație înregistrate în controlul oficial al producției de lapte şi exprimate prin valoarea de ameliorare estimată printr-un procedeu BLUP sau mai evoluat.

b) Lactațiile controlate care sunt utilizate pentru testarea taurilor după descendenți trebuie să aibă o durată standard de 305 zile.

c) Testarea taurilor după descendenți pentru producția de lapte este obligatorie pentru rasele de lapte şi mixte.

d) Pentru preselecția taurilor după descendenți pentru producția de lapte se utilizează testarea la 100 de zile de lactație a fiicelor aflate la prima lactație.

Art. 49. Admiterea la reproducție a bovinelor de rasă pură

(1)Statele membre trebuie să se asigure că, fără a aduce atingere regulilor de sănătate a animalelor, nu există nici o interdicție, restricție sau impediment privind:

a) acceptarea la reproducție a femelelor de rasă pură din specia bovine;

b) acceptarea taurilor de rasă pură pentru montă naturală;

c) utilizarea ovulelor şi embrionilor de la femele de rasă pură din specia bovine.

(2)Un stat membru nu poate interzice, restricționa sau împiedica:

a) admiterea pentru testare a taurilor de rasă pură sau folosirea materialului seminal al acestora, în limitele cantităților necesare, de către organizațiile sau asociațiile autorizate să efectueze testarea.

b) admiterea taurilor de rasă pură pentru însămânțarea artificială sau folosirea materialului seminal al acestora, atunci când taurii au fost acceptați pentru însămânțare artificială într-un stat membru pe baza testelor efectuate în conformitate cu Decizia 86/130/EEC, transpusă prin Norma privind metodele de monitorizare a performanțelor şi metodele pentru evaluarea valorii de ameliorare a animalelor de reproducție de rasă pură din specia bovine.

(3) Atunci când apar dispute în implementarea acestor prevederi, în special cu privire la interpretarea testelor, se acceptă consultarea unui expert. În baza opiniei expertului, un stat membru poate solicita adoptarea unor măsuri în conformitate cu prevederile art. 8 din Directiva 77/504/EEC, transpusă prin Norma privind animalele de reproducție de rasă pură din specia bovine.

(4) Statele membre trebuie să se asigure că folosirea taurilor de rasă pură şi a materialului seminal al acestora este supusă controlului originii prin testul de grupă sangvină sau altă metodă, în conformitate cu prevederile art. 8 din Directiva 77/504/EEC, transpusă prin Norma privind animalele de reproducție de rasă pură din specia bovine.

(5) Statele membre trebuie să se asigure că, pentru comercializare, materialul seminal destinat însămânțărilor artificiale este colectat, prelucrat în centre de colectare autorizate, sau dacă este necesar în centre de depozitare autorizate.

(6) Organismul de referință responsabil pentru colaborarea în interpretarea uniformă a metodelor de testare şi estimare a rezultatelor pentru animalele de rasă pură din specia bovine este Centrul Interbull, cu sediul la Uppsala, Suedia, care funcționează în baza Deciziei UE nr. 96/763.

SECȚIUNEA 5
CAPITOLUL X Descrierea liniară

Art. 50. Aprecierea conformației taurilor

(1)Aprecierea conformației taurilor are loc în prima etapă a selecției după performanțe proprii, în jurul vârstei de un an, preferabil la un moment care să permită compararea cu un număr cât mai mare de animale.

(2)Toate caracterele, de la o extremitate biologică la alta, trebuie notate sau măsurate liniar.

(3)Limitele de variație a notelor sunt între 1 şi 9.

Art. 51. Aprecierea descendenței femele

(1)Toți taurii introduşi în testare după descendenți trebuie apreciați după conformația fiicelor.

(2) Numărul minim de fiice pentru aprecierea unui taur trebuie să fie de 20 fiice, iar grupele de comparație trebuie să fie de cel puțin 4 capete.

(3) Contemporane sunt fiicele evaluate la aceeaşi lactație, apreciate la aceeaşi vizită de către acelaşi inspector. La aceeaşi vizită sunt apreciate minim de 5 fiice.

(4) In funcție de rasă se apreciază acele caractere de exterior care reflectă performanțele de producție şi care pot avea influențe limitative asupra folosirii animalului.

(5) Aprecierea fiicelor taurilor în testare are loc la prima lactație , pe cât posibil în primele patru luni de lactație, dar nu înainte de a 15 – a zi de la fătare. Dacă sistemul de apreciere se modifică, aprecierea poate fi repetată la altă fătare.

(6) Vacile înțărcate nu pot fi apreciate.

Art. 52. Personalul implicat în aprecierea conformației

(1) Personalul implicat în aprecierea conformației (clasificatorii) trebuie să fie neutru şi pregătit de un for central.

(2) Pentru ca influența clasificatorilor să poată fi corectată, la aprecierea descendenței unui taur trebuie să participe mai mulți clasificatori.

(3) Pentru menținerea unui nivel uniform al aprecierii, trebuie să fie desemnat un clasificator şef, care răspunde de instruirea şi supervizarea altor clasificatori cu atribuții de apreciere a conformației animalelor. Inspectorul şef va avea un schimb de informații permanent cu inspectorii şefi din alte țări.

(4) Clasificatorii trebuie să fie angajați cu normă întreagă şi să fie independenți de interesele comerciale ale stațiunilor de testare a reproducătorilor şi producerea materialului seminal.

(5) Numărul de clasificatori se stabileşte astfel încât cel puțin 200 de vaci să fie apreciate de un clasificator pe an.

Art. 53. Conformația fiicelor

(1) Conformația fiicelor este descrisă în acord cu sistemul liniar, cu note cuprinse între 1şi9.

(2) Caracterele care se apreciază, în funcție de rasă sunt următoarele:

a) la rasa Bălțată românească – Fleckvieh - Simmental

- producție mixtă carne – lapte;
- sistem de descriere lineară a exteriorului care include 18 caractere.
- structurare a caracterelor de exterior care fac obiectul descrierii lineare în următoarele grupe:

format corporal (5 caractere):

- înălțimea la crupă (HC) reprezintă distanța de la sol până la punctul care intersectează linia superioară cu linia ce uneşte punctele şoldurilor (se determină cu zoometrul) şi este singurul caracter care se determină prin măsurare.
- lungimea crupei (LC) reprezintă distanța dintre punctele şoldurilor şi punctele ischiilor. O crupă lungă şi largă este în legătură cu: actul fătării, aplomburi corecte ale membrelor posterioare şi dezvoltarea ugerului. Valoarea de 52-53 cm se notează cu 5 iar o lungime bună şi foarte bună se notează cu 8 şi respectiv 9.

• lărgimea crupei (Lg C) reprezintă distanța dintre cele două puncte ale şoldurilor. Valoarea de 52-53 cm (considerată normală pe populația activă) se notează cu 5, nota 7 foarte bună iar nota 8 bună.

• adâncimea trunchiului (AT) reprezintă distanța (măsurată la nivelul ultimei coaste) dintre linia superioară a trunchiului şi partea inferioară a abdomenului.

Valoarea de 76-77 cm (la primipare) se notează cu 5, iar notele 8 şi 9 corespund aprecierilor de adâncime bună şi respectiv foarte bună.

• unghiul (înclinarea) crupei sau direcția mecanică a crupei reprezintă unghiul format de linia care unește punctul şoldurilor şi punctul ischiilor cu orizontala. Se notează cu 3 crupa perfect orizontală, cu 4 (foarte bine) şi 5 (bine) o crupă uşor oblică antero-posterior. Extremele biologice se notează cu 1 în cazul crupei evident ascendente antero-posterior şi cu 9 crupa teşită cu grad mare de oblicitate antero-posterior.

musculatură (1 caracter)

• îmbrăcarea în musculatură (ÎM) se referă mai ales la îmbrăcarea coapselor şi feselor. Acordarea notelor se face în mod similar aprecierii pentru carne din sistemul EUROP. Notele 7 (foarte bună) şi 6 (bună) sunt considerate optime.

membre (fundament) – 4 caractere:

• unghiul jaretului (UJ) se apreciază din partea laterală a animalului examinat. Un unghi normal (150°-155°) se notează cu 5 (foarte bun), cu 4 (bun) iar extremele – jaretul deschis (picior de elefant) se notează cu 1 şi jaretul închis (membre săbiate) cu nota 9.

• aspectul jaretului (AJ) se apreciază din partea posterioară a animalului examinat. Se notează cu 5 jaretul care nu prezintă o exteriorizare clară a tendoanelor şi vaselor sanguine subcutanate, nota 1 jaretul împăstat, buretos cu mult țesut conjunctiv subcutanat şi cu piele groasă şi cu nota 9 jaretul curat, cu aspect uscățiv, cu piele fină şi tendoane bine evidențiate. Notele dorite sunt 9 (foarte bun) şi 8 (bun).

• chişițele (Cst) se apreciază la membrele posterioare, prin luarea în considerare a direcției falangelor şi mai puțin a lungimii acestora. Preferate în selecție sunt chişițele puțin oblice şi scurte cu tendință spre direcția verticală, care se notează cu 7 (foarte bine) şi cu 6 (bine). Chişițele cu direcție spre orizontală (labă de urs) se notează cu 1 iar manifestarea fenotipică opusă când direcția este aproape verticală se apreciază cu nota 9.

• ongloanele se examinează la membrele posterioare şi anume la partea exterioară, apreciindu-se înălțimea cornului acestora. Înălțimea de 3 cm (media pe rasă) corespunde notei 5. Când această dimensiune este mai mică cu 2 cm se notează cu 1 situație nedorită datorită riscului de a contracta diferite afecțiuni podale. Înălțimea de 4 -5 cm (70-80% din înălțimea totală) se apreciază cu nota 8 (bună) şi cu nota 9 (foarte bună).

uger (8 caractere):

• extinderea anterioară a ugerului (EAU) se apreciază prin distanța de la baza mameloanelor anterioare şi până la punctul de unire a ugerului cu partea inferioară a abdomenului. O extindere anterioară necorespunzătoare defectuoasă a ugerului se penalizează cu nota 1, iar o extindere evidentă până în dreptul ombilicului se apreciază cu nota 8 (bună) şi 9 (foarte bună).

• înălțimea (prinderea) posterioară a ugerului (IPU) se apreciază privind vaca din spate şi reprezintă distanța dintre comisura inferioară a vulvei şi punctul de prindere a ugerului în partea sa posterioară. Distanța evaluată la cca. 32 cm (media rasei) se notează cu 5. O distanță mare între punctele menționate se notează cu 1-3 iar cu cât este mai mică se notează cu note de 7 şi 8, idealul fiind nota 9.

• extinderea posterioară a ugerului (EPU) este reprezentată de distanța dintre baza mameloanelor posterioare şi locul de ataşare a ugerului în zona ingvinală. O bună extindere posterioară se apreciază cu nota 9 iar opusul acesteia se sancționează cu note între 1 şi 3.

• ligamentul suspensor (median) al ugerului (LiS) se apreciază din partea posterioară a vacii observând cât de vizibil şi de mult implantat este pe înălțimea posterioară. Absența completă a manifestării fenotipice a acestui caracter se notează cu 1, nota 5 se acordă când ligamentul median este vizibil pe ½ din înălțimea posterioară a ugerului, iar nota 9 când acesta este vizibil până în apropierea comisurii inferioare a vulvei. Notele 7 (bun) şi 8 (foarte bun) sunt considerate optime.

• adâncimea ugerului (AU) se apreciază prin distanța de la articulația jaretului până la baza mameloanelor. Când distanța de la baza mameloanelor este cu 4-5 cm deasupra articulației jaretului (media rasei) se acordă nota 5. Nota 3 se acordă când baza mameloanelor este la nivelul articulației, nota 1 când aceasta este sub articulația jaretului (uger atârnând) şi nota 9 când ugerul este mai slab dezvoltat ca volum. Sunt considerate note optime 7 (bună) şi 8 (foarte bună).

• poziția (plasarea) mameloanelor (PM) se apreciază privind din spate ugerul vacii. Orientarea pe direcție puternic divergentă a mameloanelor posterioare se notează cu 1, o poziție puternic convergentă a acestora se notează cu 9. Nota 5 (bună) se acordă pentru poziție verticală şi mameloane paralele între ele iar nota 6 (foarte bună) când acestea sunt uşor convergente.

• lungimea mameloanelor (Lma) se apreciază la mameloanele anterioare ale ugerului. Se notează cu 5 o lungime de 5 cm (media populației) pentru fiecare centimetru în plus sau în minus mărindu-se sau scăzându-se cu câte un punct nota 5.

• grosimea mameloanelor (GM) se apreciază la toate sferturile ugerului prin estimarea diametrului la baza mameloanelor. O grosime de 2,5 cm se consideră foarte bună şi se notează cu 5. Cu fiecare 0,2 cm în plus sau în minus se adaugă sau se scade câte un punct la notare.

b). la rasa Brună – Braunvieh

- producție mixtă pentru carne – lapte, existând tendința de a fi inclusă în categoria raselor specializate pentru producția de lapte;

- sistem de descriere lineară a exteriorului care include 17 caractere ;

- structurare a caracterelor de exterior care fac obiectul descrierii lineare în următoarele grupe:

format (5 caractere)

• înălțimea la grebăn (talia) - HG - care se apreciază prin măsurare cu zoometrul de la sol la punctul cel mai înalt al grebănului.

• lărgimea crupei la ischii (LgC) reprezintă distanța dintre cele două puncte ale ischiilor. O crupă largă este echivalentă notelor 7 (foarte bună) şi 6 (bună). Se notează cu 1,2 şi 3 crupa foarte îngustă la ischii. Nota 5 se acordă unei lărgimi medii.

• adâncimea trunchiului (AT) reprezintă distanța (măsurată la nivelul ultimei coaste) dintre linia superioară a trunchiului şi partea inferioară a abdomenului.

Notele 8 şi 9 corespund aprecierilor de adâncime bună şi respectiv foarte bună, iar nota 5 corespunde unei adâncimi medii. Cu note mici se penalizează manifestările fenotipice negative.

• linia superioară a corpului (LS) este un caracter de rasă . Se notează cu 1 spinarea şi şalele lăsate – moi şi cu 9 spinarea şi şalele convexe (de crap). Ambele extreme sunt defecte grave. Se notează cu 6 şi 7 spinarea şi şalele uşor descendente antero-posterior.

• unghiul (înclinarea) crupei sau direcţia mecanică a crupei reprezintă unghiul format de linia care uneşte punctul şoldurilor şi punctul ischiilor cu orizontala. Se notează cu 3 crupa perfect orizontală, cu 4 (foarte bine) şi 5 (bine) o crupă uşor oblică antero-posterior. Extremele biologice se notează cu 1 în cazul crupei evident ascendente antero-posterior şi cu 9 crupa teşită cu grad mare de oblicitate antero-posterior.

musculatura (1caracter)

• îmbrăcarea în musculatură (ÎM) se face apreciind animalul din spate. Potrivit „Sistemului EUROP " notele se acordă astfel: nota 9 pentru coapse puternic dezvoltate şi foarte convexe (caracter nedorit pentru rasa Brună), nota 1 pentru coapse slab dezvoltate, profil foarte concav şi lipsite de musculatură, notele 5 (foarte bună) şi 4 – 6 (bună) pentru copse bine dezvoltate cu profil uşor concav sau drept.

fundament sau membre (4 caractere):

• unghiul jaretului (UJ) se apreciază din partea laterală a animalului examinat. Un unghi normal (150°-155°) se notează cu 5 (foarte bun), cu 4 (bun) iar extremele – jaretul deschis (picior de elefant) se notează cu 1 şi jaretul închis (membre săbiate) cu nota 9.

• aspectul (consistenţa) jaretului (AJ) se apreciază din partea posterioară a animalului şi se notează: 1 pentru jaret împăstat cu mult ţesut conjunctiv şi piele groasă, cu nota 8 (foarte bun) şi 7 sau 9 (bun) jaretul cu aspect fin, uscăţiv şi cu tendoane şi articulaţii evidente.

• chişiţele (Cst) se apreciază la membrele posterioare, prin luarea în considerare a direcţiei falangelor şi mai puţin a lungimii acestora. Preferate în selecţie sunt chişiţele puţin oblice şi scurte cu tendinţă spre direcţia verticală, care se notează cu 7 (foarte bine) şi cu 6 (bine). Chişiţele cu direcţie spre orizontală (labă de urs) se notează cu 1 iar manifestarea fenotipică opusă când direcţia este aproape verticală se apreciază cu nota 9.

• ongloanele se examinează la membrele posterioare şi anume la partea exterioară, apreciindu-se înălţimea cornului acestora. Înălţimea de 3 cm (media pe rasă) corespunde notei 5. O înălţime posterioară mică (ongloane foarte joase) se notează cu 1 situaţie nedorită datorită riscului de a contracta diferite afecţiuni podale. Ongloanele înalte în partea lor posterioară (70-80% din înălţimea anterioară) se apreciază cu nota 8 (bună) şi cu nota 9 (foarte bună).

uger (7 caractere):

• extinderea anterioară a ugerului (EAU) se apreciază prin distanţa de la baza mameloanelor anterioare şi până la punctul de unire a ugerului cu partea inferioară a abdomenului. O slabă extindere anterioară a ugerului se apreciază cu nota 1, iar o extindere evidentă până în dreptul ombilicului se apreciază cu nota 9.

• înălţimea (prinderea) posterioară a ugerului (IPU) se apreciază privind vaca din spate şi reprezintă distanţa dintre comisura inferioară a vulvei şi punctul de prindere a ugerului în partea sa posterioară. Distanţa apreciată cu cca. 30-32 cm la primipare se notează cu 5. Această notă creşte sau scade invers proporţional cu distanţa de prindere posterioară a ugerului.

• lărgimea posterioară a ugerului (LgPU) este reprezentată de distanța dintre cele două falduri extreme ale ugerului. La primipare se consideră normală o lărgime de cca. 14 cm. Se acordă nota 1 pentru o lărgime posterioară foarte mică şi nota 9 pentru o lărgime posterioară foarte mare. Notele intermediare au sens progresiv (nota 5 ca medie pe rasă).

• ligamentul suspensor (median) al ugerului (LiS) se apreciază din partea posterioară a vacii observând cât de vizibil şi de mult implantat este pe înălțimea posterioară. Absența completă a manifestării fenotipice a acestui caracter se notează cu 1, nota 5 se acordă când ligamentul median este vizibil pe 1/3 din înălțimea posterioară a ugerului, iar nota 9 când acesta este vizibil până în apropierea comisurii inferioare a vulvei. Notele 7 (bun) şi 8 (foarte bun) sunt considerate optime.

• adâncimea ugerului (AU) se apreciază prin distanța de la articulația jaretului până la baza mameloanelor. La primipare se acordă nota 5 când distanța dintre nivelul articulației jaretului şi partea declivă a corpului mamar măsoară cca. 12 cm (media rasei). Nota 3 se acordă când baza mameloanelor este la nivelul articulației, nota 1 când aceasta este sub articulația jaretului (uger atârnând) şi nota 9 când ugerul este mai slab dezvoltat ca volum. Sunt considerate note optime 7 (bună) şi 8 (foarte bună).

• poziția (plasarea) mameloanelor (PM) se apreciază privind din spate ugerul vacii. Orientarea pe direcție puternic divergentă a mameloanelor posterioare se notează cu 1, o poziție puternic convergentă a acestora se notează cu 9. Notele 5 (foarte bună) şi 6 (bună) se acordă pentru poziție verticală şi mameloane paralele între ele.

• lungimea mameloanelor (Lma) se apreciază la mameloanele anterioare ale ugerului. Se notează cu 4 (bună) şi 5 (foarte bună) o lungime de 5 - 6 cm, cu nota 1 o lungime egală sau mai mică de 2 cm , cu note între 6 şi 9 mameloane cu lungimi mai mari de 6 cm (fiecare cm în plus = un punct în notare).

c). la rasa Bălțată cu negru românească – Holstein Friză

- rasă specializată pentru producția de lapte;
- ponderi diferite în ansamblul exteriorului ale grupelor de caractere luate în considerare:
  - caractere lapte (1) = 15%;
  - format (5) = 20%;
  - fundament (4) = 25%;
  - uger (6) = 40% .
- sistem de descriere liniară a exteriorului care include 16 caractere
- structurare a caracterelor de exterior care fac obiectul descrierii lineare în următoarele grupe

tip lapte (1 caracter)

• caractere specifice producției de lapte (CPL) se referă la extremitățile osoase ale grebănului, liniei superioare, şoldului şi sacrumului precum şi la forma gâtului şi expresia capului. Se acordă nota 5 pentru: grebăn evident şi puțin îmbrăcat în musculatură, linie superioară cu apofize spinoase evidente şi extremități osoase ale şoldurilor şi sacrumului bine evidențiate. Nota 9 se acordă pentru aspect uscățiv şi grebăn ascuțit, apofizele spinoase ale liniei superioare şi extremitățile osoase ale şoldurilor şi sacrumului foarte puternic evidențiate, gât foarte subțire, fin şi lung. Nota 1 se acordă pentru aspect brevimorf, bine îmbrăcate în musculatură şi extremități osoase rotunjite. Notele 7 şi 8 sunt corespunzătoare unei constituții fine şi nu debile, sunt ideale pentru tipul de lapte.

dezvoltare (format) corporală -5 caractere:

• înălțimea la crupă (HC) reprezintă distanța de la sol până la punctul care intersectează linia superioară cu linia ce uneşte punctele şoldurilor (se determină cu zoometrul) şi este singurul caracter ce se determină prin măsurare. Se notează cu 7 (bună) o înălțime de 140 cm , evaluatorul făcând ajustările necesare în raport cu vârsta vacii pentru fiecare 2 cm în plus sau în minus adăugând sau scăzând câte un punct.

• adâncimea trunchiului (AT) reprezintă distanța (măsurată la nivelul ultimei coaste) dintre linia superioară a trunchiului şi partea inferioară a abdomenului.

Nota 9 corespunde unei adâncimi mari şi nota 1 pentru adâncime foarte mică.

• lărgimea pieptului (LgP) se apreciază între articulațiile scapulo-humerale (distanța dintre umeri), care reflectă capacitatea toracică şi vigoarea animalului. Se notează cu 9 pieptul foarte larg (corelat cu perimetrul toracic mare) şi cu nota 1 pieptul foarte strâmt (corelat cu torace foarte puțin dezvoltat).

• lărgimea crupei (LgC) este dată de distanța dintre cele două puncte ale ischiilor , dar se ține seama totodată şi de lărgimea la şolduri. Se notează cu nota 9 o crupă foarte largă care în mod normal măsoară peste 19 cm (cu mult peste o palmă întinsă) şi cu nota 1 o crupă îngustă (cu mult sub o palmă întinsă).

• unghiul crupei (înclinarea) - UC - sau direcția mecanică a crupei reprezintă unghiul format de linia care uneşte punctul şoldurilor şi punctul ischiilor cu orizontala. Se notează cu 3 crupa perfect orizontală, cu 5 crupa uşor oblică antero-posterior (diferența de înălțime dintre ischii şi şolduri este de 3 cm). Extremele biologice se notează cu 1 în cazul crupei evident ascendente antero-posterior şi cu 9 crupa teşită cu grad mare de oblicitate antero-posterior.

fundament (membre) – 4 caractere:

• unghiul jaretului (UJ) se apreciază din partea laterală a animalului examinat. Un unghi normal (150°-155°) se notează cu 5 (foarte bun), cu 4 (bun) iar extremele – jaretul deschis (picior de elefant) se notează cu 1 şi jaretul închis (membre săbiate) cu nota 9.

• aspectul (consistența) jaretului (AJ) se apreciază din partea posterioară a animalului şi se notează: 1 pentru jaret foarte împăstat, 9 jaretul cu aspect fin, cu tendoane şi articulații evidente, 7 şi 8 pentru jaret fin dar suficient de rezistent.

• ongloanele se examinează la membrele posterioare şi anume la partea exterioară, apreciindu-se înălțimea cornului acestora. Înălțimea de 2,5 cm (media pe rasă) corespunde notei 5. O înălțime posterioară mică (ongloane foarte joase) se notează cu 1 situație nedorită datorită riscului de a contracta diferite afecțiuni podale. Ongloanele înalte în partea lor posterioară (80% din înălțimea anterioară) se apreciază cu nota 8 şi 9.

• aplombul membrelor posterioare (AMP) caracter inclus în sistemul de descriere lineară a exteriorului numai la rasele din tulpina Holstein Friză. Se apreciază animalul atât din spate cât şi din profil. Aplombul este corect când membrele posterioare sunt paralele între ele, distanța dintre jarete fiind egală cu cea dintre ongloane şi se notează cu 9. Se acordă notele 1 şi 2 patru jarete foarte mult apropiate (defect cunoscut sub denumirea de „coate de vacă" sau „membre în X"). Notele 5 şi 6 se acordă când membrele posterioare au jaretele uşor apropiate.

uger (6 caractere)

• extinderea anterioară a ugerului (EAU) se apreciază din părțile laterale urmărindu-se locul de prindere a ugerului la peretele abdominal şi definit ca unghi format de partea anterioară a ugerului cu linia inferioară a abdomenului. Se notează cu 8 (bună) şi 9 (foarte bună) extinderea anterioară foarte bună până în apropiere de ombilic (unghiul de 160ş-180ş). Cu 1 se notează o extindere prost cotată care se realizează brusc sub un unghi drept sau aproape drept.

• înălțimea (prinderea) posterioară a ugerului (IPU) se apreciază privind vaca din spate şi reprezintă distanța dintre comisura inferioară a vulvei şi punctul de prindere a ugerului în partea sa posterioară. O valoare medie a distanței de 10-12 cm corespunde notelor 5 şi 6. Nota 9 se acordă pentru o distanță foarte mică (7-8 cm) iar nota 1 pentru distanța foarte mare (28-30 cm şi chiar mai mult).

• ligamentul suspensor (median) al ugerului (LiS) se apreciază din partea posterioară a vacii observând cât de vizibil şi de mult implantat este pe înălțimea

posterioară. Absența completă a manifestării fenotipice a acestui caracter se notează cu 1, nota 5 se acordă când ligamentul median este vizibil pe 1/2 din înălțimea posterioară a ugerului, iar nota 9 când acesta este foarte evident şi aproape de locul de prindere (7-8 cm sub comisura inferioară a vulvei). La primipare se preferă un ligament notat cu 7 şi 8 (nu prea puternic) pentru a permite dezvoltarea normală a ugerului.

- adâncimea ugerului (AU) se apreciază prin distanța de la articulația jaretului până la baza mameloanelor. Se acordă nota 5 când distanța dintre nivelul articulației jaretului şi partea declivă a corpului mamar măsoară cca. 10-12 cm (media rasei). Nota 9 se acordă când distanța jaret-uger este de 15-19 cm (nedorită în selecție). Se acordă nota 1 şi 2 atunci când baza ugerului se găseşte la nivelul jaretului sau mai jos (uger atârnând). Notele 7 şi 8 sunt preferate în selecția primiparelor.

- poziția (plasarea) mameloanelor (PM) se apreciază privind din spate ugerul vacii. Orientarea pe direcție puternic divergentă a mameloanelor posterioare se notează cu 1, o poziție puternic convergentă a acestora se notează cu 9. Nota 5 se acordă pentru poziție verticală, mameloane paralele între ele şi echidistante.

- lungimea mameloanelor (Lma) se apreciază la mameloanele anterioare ale ugerului. Se notează cu 5 o lungime de 5 - 6 cm, cu notele 6 şi 7 o lungime egală cu 7-8 cm, cu notele 8 şi 9 lungimi 8-9 cm, cu notele 3 şi 4 lungimi de 3-4 cm şi cu notele 1 şi 2 lungimi de 1-2 cm.

3. Rezultatele evaluării animalelor se consemnează în „Fişa individuală de evaluare", conform modelului prezentat pentru fiecare rasă în anexele 5-7.

Art. 54. Modelul de evaluare

(1)Pentru obținerea unei evaluări genetice precise, imparțiale, se utilizează un model BLUP sau mai evoluat.

(2) In model datele trebuie corectate pentru factorii de influență, cum sunt vârsta, stadiul lactației şi sezonul. Clasificatorii nu pot face corecții în timpul aprecierii.

(3) Pentru a elimina efectul clasificatorului sunt necesare corecțiile între clasificatori.

Art.55. Publicarea informațiilor

(1) Rezultatele aprecierii taurilor după conformația fiicelor sunt publicate în jurul unei medii de 0 şi o deviație standard de 1.0, sub forma de grafic cu bare, care acoperă intervalul dintre +3 şi -3 deviații standard.

(2) Baza pentru evaluarea taurilor, definită de producțiile apreciate, este o bază fixă care trebuie reînoită la fiecare 5 ani.

Art. 56. Caracterele compuse

(1) Caracterele compuse sunt grupuri de caractere liniare referitoare la o arie specifică.

(2)Principalele caractere compuse sunt: ugerul, membrele, corpul (formatul corporal).

Art. 57. Caracteristici generale sau defecte pentru caractere neliniare

(1) Descrierea liniară include şi aprecierea fenotipului. Acesta este descris prin caracteristici generale sau caractere combinate, care nu sunt liniare în sens biologic.

(2) In raport cu tipul de vacă dorit, în acord cu obiectivul ameliorării se face o apreciere subiectivă. Femelele sunt inspectate, clasificate şi apreciate cu puncte, între 50 şi 97.

(3) Scala de clasificare a vacilor pe baza punctajului este:

- Excelent = 97 – 90 puncte;
- Foarte bine = 89 – 85 puncte;
- Bine plus = 84 – 80 puncte;
- Bine = 79 – 75 puncte;
- Satisfăcător = 74 – 65 puncte;
- Nesatisfăcător = sub 64 - 50 puncte.

SECTIUNEA 6

CAPITOLUL XI
Organizarea şi conducerea registrului genealogic

Art. 58. Pentru acreditare, o organizaţie sau asociaţie a crescătorilor care înfiinţează şi conduce registru genealogic, trebuie să solicite aceasta autorităţilor statului membru pe teritoriul căruia este situat sediul acesteia.

Art. 59. Autorităţile statului membru au obligaţia de a acredita asociaţiile sau organizaţiile crescătorilor care înfiinţează şi conduc registre genealogice, dacă acestea îndeplinesc următoarele condiţii:

1.Sunt persoane juridice în conformitate cu legislaţia statului membru în care aceasta funcţionează;

2. Dovedesc autorităţilor competente că:
   a) funcţionează eficient;
   b) au capacitatea de a înregistra corect datele în registru genealogic;
   c) au un efectiv suficient de mare pentru derularea programelor de ameliorare a rasei sau pentru prezervarea rasei dacă se consideră necesar;
   d) pot utiliza toate datele rezultate din înregistrarea performanţelor animalelor pentru derularea programelor de ameliorare sau conservare;

3. Au un set de reglementări care acoperă:
   a) definirea caracteristicilor raselor;
   b) sistemul pentru identificarea animalelor;
   c) sistemul pentru înregistrarea ascendenţei
   d) definirea obiectivelor ameliorării;
   e) modul de utilizare a datelor privind performanţele efectivelor de animale;
   f) divizarea registrului genealogic, dacă există diferite criterii pentru înscrierea animalelor în registrul genealogic sau dacă există diferite proceduri pentru clasificarea animalelor înscrise în registrul genealogic;

4. Reglementările şi procedurile adoptate în acord cu acest articol să dovedească principiul nediscriminării între membrii.

Art. 60. Dacă, referitor la o anumită rasă, într-un stat membru funcţionează deja una sau mai multe asociaţii/organizaţii ale crescătorilor acreditate, autorităţile statului membru pot refuza acreditarea unei noi asociaţii sau organizaţii a crescătorilor, dacă aceasta pune în pericol existenţa rasei respective sau periclitează programele zootehnice ale asociaţiilor sau organizaţiilor existente. În acest caz, statul membru va informa Comisia cu privire la refuzurile şi acreditările acordate.

Art. 61. Autorităţile statelor membre pot retrage acreditarea oricărei asociaţii sau organizaţii care înfiinţează şi conduce registre genealogice dacă aceasta refuză sau ignoră deliberat condiţiile prevăzute în art.59.

CAPITOLUL XII

Criterii pentru înscrierea animalelor şi structura registrului genealogic

Art.62. Pentru a putea fi înscris în secţiunea principală a registrului genealogic, un animal trebuie:

a) să fie descendent din părinţi şi bunici înscrişi în registrul genealogic al aceleiaşi rase;

b) să fie identificat după fătare în acord cu regulile acelui registru;
c) să aibă un certificat de origine eliberat în acord cu regulile acelui registru.

Art. 63. Secțiunea principală a registrului poate fi divizată în mai multe clase, în conformitate cu performanțele animalelor. Numai animalele care îndeplinesc criteriile din art.62 pot fi incluse în una din aceste clase.

Art. 64. (1). O organizație sau asociație a crescătorilor care înființează şi conduce un registru genealogic poate decide dacă o femelă care nu îndeplineşte criteriile din art. 62 poate fi înscrisă într-o secțiune suplimentară a registrului genealogic. Femela trebuie să îndeplinească următoarele condiții:

a) să fie identificată conform regulilor registrului genealogic;
b) să corespundă standardului rasei;
c) să îndeplinească criteriile minime de performanță, conform regulilor registrului;

(2). Cerințele menționate la aliniatele b şi c ale aliniatului 1 pot fi diferențiate astfel:

a) animale care aparțin rasei dar sunt cu origine necunoscută;
b) animale obținute printr-un program de hibridare aprobat de către organizația sau asociația care conduce registrul genealogic.

Art. 65. O femelă a cărei mamă şi bunică maternă sunt înscrise în secțiunea suplimentară a registrului genealogic, aşa cum prevede art. 64, alin.(1) şi a cărui tată şi doi bunici sunt înscrişi în secțiunea principală a registrului genealogic, conform art. 62 poate fi considerată de rasă pură şi înscrisă în secțiunea principală a registrului genealogic.

Art. 66. Dacă un registru genealogic conține mai multe clase ale secțiunii principale, un animal dintr-un alt stat membru, poate fi înscris în clasa din registru pentru care îndeplineşte condițiile.

CAPITOLUL XIII
Certificarea originii şi a valorii de ameliorare

Art.67. Pentru identificarea genetică a animalelor de reproducție de rasă pură din specia bovine, poate fi utilizat testul de grupă sangvină sau orice alt test bazat pe analiza genomului care asigură garanții echivalente şi este suficient de specific pentru verificarea originii unui animal cu o precizie de cel puțin 99%.

Art. 68. (1) Certificatul de origine pentru animalele de rasă pură din specia bovine cuprinde următoarele:

-organizația care îl eliberează
-numele registrului genealogic
-numărul de înscriere în registru genealogic
-data eliberării
-sistemul de identificare a animalului
-numărul de identificare
-data naşterii
-rasa
-sexul
-numele şi adresa crescătorului
-numele şi adresa proprietarului
-originea: tatăl, bunicul patern bunica paternă
nr. din registru genealogic nr. din registru genealogic nr. din registru genealogic;
mama, bunicul matern, bunica maternă
nr. din registru genealogic nr. din registru genealogic nr. din registru genealogic.

(2) Rezultatele testului performanțelor proprii şi valoarea de ameliorare estimată după ascendenți ale animalului, ale părinților şi ale bunicilor, trebuie stabilite în mod clar şi trebuie să însoțească certificatul sau să fie incluse în certificat.

Art. 69. Particularităţile precizate la art. 68 sunt conţinute de:

1.certificatul de origine, în conformitate cu modelul din anexa 1

sau

2. documentele care însoţesc bovinele de reproducţie de rasă pură, caz în care autoritatea competentă din statul membru exportator trebuie să certifice faptul că datele specificate la art. 68 sunt conţinute în documente, prin următoarea formulă „Subsemnatul certific că aceste documente conţin datele menţionate în art. 1 din Decizia 86/404/EEC, transpus prin art. 68 din Normele de apreciere a bovinelor de reproducţie".

Art. 70. Certificatul de origine al materialului seminal de la animalele de rasă pură din specia bovine cuprinde următoarele:

1.datele actualizate prevăzute la art. 68 cu privire la taurul care a furnizat materialul seminal, precum şi grupa sangvină a acestuia sau rezultatele unui test care oferă garanţii ştiinţifice echivalente pentru a verifica originea acestuia.

2.informaţii care să permită identificarea materialului seminal, data colectării, numele şi adresa centrului de colectare a materialului seminal şi a destinatarului.

Art. 71. (1) Certificatul de origine al embrionilor de la animalele de reproducţie de rasă pură din specia bovine cuprinde următoarele:

a. datele actualizate prevăzute la art. 68 cu privire la vaca donatoare şi taurul fertilizator, precum şi grupele sangvine ale acestora sau rezultatele unui test care oferă garanţii ştiinţifice echivalente pentru a verifica originea acestora.

b. informaţii care permit identificarea embrionilor, data însămânţării, data colectării, numele şi adresele centrului de colectare a embrionilor şi a destinatarului.

(2). Dacă există mai mult de un embrion într-o singură paietă, trebuie menţionat clar acest lucru, iar embrionii trebuie să aibă aceiaşi părinţi.

Art. 72. Datele prevăzute la art. 71 pot fi indicate:

a) sub forma unui certificat de origine, în conformitate cu modelul prezentat la cap. I al anexei nr.2 şi sub forma unui document, în conformitate cu modelul prevăzut la cap. II al anexei nr. 2.

b) în documentaţia care însoţeşte materialul seminal. În acest caz, autoritatea competentă din statul membru exportator trebuie să certifice că datele prevăzute la art. 71 sunt indicate în acele documente, prin următoarea formulă: „Subsemnatul certific că aceste documente conţin datele menţionate la art.1 din Decizia 88/124/EEC, transpus prin art. 71 din Normele de apreciere a bovinelor de reproducţie ".

Art. 73. Datele prevăzute la art. 73 pot fi indicate:

a) sub forma unui certificat de origine, în conformitate cu modelul prezentat la cap. I al anexei nr.3 şi sub forma unui document, în conformitate cu modelul prevăzut la cap. II al anexei nr. 3.

b) în documentaţia care însoţeşte embrionii. În acest caz, autoritatea competentă din statul membru exportator trebuie să certifice că datele prevăzute la art. 72 sunt indicate în acele documente, prin următoarea formulă: „Subsemnatul certific că aceste documente conţin datele menţionate la art.2 din Decizia 88/124/EEC, transpus prin art. 72 din Normele de apreciere a bovinelor de reproducţie".

Art.74. Certificatul de origine pentru ovule de la animalele de rasă pură din specia bovine cuprinde următoarele:

1. datele vacii donatoare, conform prevederilor art. 68, precum şi grupa sangvină a acesteia sau rezultatele unui test care oferă garanţii ştiinţifice echivalente pentru a verifica originea acesteia.

2.informaţii care să permită identificarea ovulului, data colectării, numele şi adresa centrului de colectare de ovule şi a destinatarului,dacă într-o paietă există mai multe ovule, acest fapt trebuie să fie menţionat, iar ulterior ovulele trebuie să ajungă la aceeaşi femelă.

Art. 75. Datele prevăzute la art. 74 pot fi indicate:

a) sub forma unui certificat de origine, în conformitate cu modelul prezentat în anexa nr.4.

b) în documentaţia care însoţeşte ovulele. În acest caz, autoritatea competentă trebuie să certifice că datele stabilite de art. 74 sunt indicate în acele documente, prin următoarea formulă: „Subsemnatul certific că aceste documente conţin datele menţionate la art. 1 din Decizia 96/80/EEC, transpus prin art. 74 din Normele de apreciere a bovinelor de reproducţie".

Art. 76. Certificatele de origine se eliberează de deţinătorul registrului genealogic.

Art. 77. Până la aderarea României la Uniunea Europeană, în prezentul ordin, prin termenii „Comisia" şi „Stat membru" se înţelege „România" .

Anexe la Normele tehnice de apreciere a taurinelor de reproducţie

Anexa nr. 1

CERTIFICAT DE ORIGINE

pentru animalele de reproducţie rasă pură din specia bovine

Date de identificare

Organizaţia care îl eliberează
Numele registrului genealogic
Numărul de înscriere în registru genealogic
Sistemul de identificare a animalului (crotalie, tatuaj, etc)
Numărul de identificare
Numele animalului (opţional)
Data naşterii, rasa, sexul
Numele şi adresa crescătorului
Numele şi adresa proprietarului

Pedigree

	TT: nr. matricol nr. din registru genealogic
Tata: nr. matricol nr. din registru genealogic	
	MT: nr. matricol nr. din registru genealogic
	TM: nr. matricol nr. din registru genealogic
Mama: nr. matricol nr. din registru genealogic	
	MM: nr. matricol nr. din registru genealogic

Rezultatele actualizate ale testelor de performanţă şi rezultatele valorii de ameliorare estimate ale performanţelor proprii şi ale ascendenţilor, părinţi şi bunici.

Întocmit.....la.....

Semnătura

NUMELE CU MAJUSCULE SI FUNCTIA SEMNATARULUI

Anexa nr.2

CERTIFICAT DE ORIGINE

pentru comerțul cu material seminal de la tauri de reproducție de rasă pură din specia bovine

Capitolul I
Organizația care îl eliberează.....
Numele registrului genealogic.....
Numărul de înscriere în registru genealogic.....
Sistemul de identificare a animalului (crotalie, tatuaj, etc).....
Numele animalului (opțional).....
Data naşterii, rasa.....
Numele şi adresa crescătorului.....
Numele şi adresa proprietarului.....

TT: nr. matricol.....
nr. din registru genealogic.....
Tata: nr. matricol .....
nr. din registru genealogic.....
MT: nr. matricol.....
nr. din registru genealogic.....
TM: nr. matricol.....
nr. din registru genealogic.....
Mama: nr. matricol.....
nr. din registru genealogic.....
MM: nr. matricol.....
nr. din registru genealogic.....

Grupa sangvină sau testul echivalent, în concordanță cu legislația în vigoare.....(testul specific şi rezultatele)
Rezultatele actualizate ale testelor de performanță şi rezultatele valorii de ameliorare estimate ale performanțelor proprii şi ale ascendenților, părinți şi bunici.

Întocmit ..... la.....
Semnătura.....
NUMELE CU MAJUSCULE SI FUNCTIA SEMNATARULUI
Capitolul II
Modelul documentului cu privire la materialul seminal
Sistemul de identificare a materialului seminal (culoare, număr).....
Identificare.....
A.

Număr de doze	Data(ele)de colectare	Nr. identificare a animalului donator	Rasa

B.
Originea materialului seminal
Adresa centrului (elor) de colectare a materialului seminal.....
Destinația materialului seminal.....
Numele şi adresa destinatarului
Întocmit ..... la.....
Semnătura.....
NUMELE CU MAJUSCULE ŞI FUNCTIA SEMNATARULUI

Anexa nr.3

CERTIFICAT DE ORIGINE

pentru comerțul cu embrioni de la animalele de reproducție de rasă pură din specia bovine

Capitolul I

A. Informații cu privire la taurul donator

Organizația care îl eliberează.....

Numele registrului genealogic.....

Numărul de înscriere în registru genealogic.....

Sistemul de identificare a animalului (crotalie, tatuaj, etc).....

Numele animalului (opțional).....

Data naşterii, rasa, sexul.....

Numele şi adresa crescătorului.....

Numele şi adresa proprietarului.....

TT: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Tata: nr. matricol .....

nr. din registru genealogic.....

MT: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

TM: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Mama: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

MM: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Grupa sangvină sau testul echivalent, în concordanță cu legislația în vigoare .....(testul specific şi rezultatele)

Rezultatele actualizate ale testelor de performanță şi rezultatele valorii de ameliorare estimate ale performanțelor proprii şi ale ascendenților, părinți şi bunici.

B. Informații cu privire la vaca donatoare

Organizația care îl eliberează.....

Numele registrului genealogic.....

Numărul de înscriere în registru genealogic.....

Sistemul de identificare a animalului (crotalie, tatuaj, etc).....

Numărul de identificare.....

Numele animalului (opțional).....

Data naşterii, rasa.....

Numele şi adresa crescătorului.....

Numele şi adresa proprietarului.....

TT: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Tata: nr. matricol .....

nr. din registru genealogic.....

MT: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

TM: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Mama: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

MM: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Grupa sangvină sau testul echivalent, în concordanță cu legislația în vigoare.....(testul specific şi rezultatele)

Rezultatele actualizate ale testelor de performanță şi rezultatele valorii de ameliorare estimate ale performanțelor proprii şi ale ascendenților, părinți şi bunici.

Întocmit ..... la.....

Semnătura.....

NUMELE CU MAJUSCULE SI FUNCTIA SEMNATARULUI

Capitolul II

Modelul documentului cu privire la embrioni

Sistemul de identificare a materialului seminal (culoare, număr).....

Identificare.....

Numărul de ovule pe paietă.....

A.

Numărul de embrioni	Data(ele)de însămânțare	Nr. identificare a vacii donatoare şi taurului donator	Rasa

B.

Originea embrionilor

Adresa centrului (elor) de colectare embrionilor.....

Destinația embrionilor.....

Numele şi adresa destinatarului

Întocmit ..... la.....

Semnătura.....

NUMELE CU MAJUSCULE ŞI FUNCTIA SEMNATARULUI

Anexa nr.4

CERTIFICAT DE ORIGINE

pentru comerțul cu ovule de la animalele de reproducție de rasă pură din specia bovine

Capitolul I

Informații cu privire la vaca donatoare

Organizația care îl eliberează.....

Numele registrului genealogic.....

Numărul de înscriere în registru genealogic.....

Sistemul de identificare a animalului (crotalie, tatuaj, etc).....

Numărul de identificare.....

Numele animalului (opțional).....

Data naşterii, rasa, grupa sangvină.....

Numele şi adresa crescătorului.....

Numele şi adresa proprietarului.....

TT: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Tata: nr. matricol .....

nr. din registru genealogic.....

MT: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

TM: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Mama: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

MM: nr. matricol.....

nr. din registru genealogic.....

Rezultatele actualizate ale testelor de performanță şi rezultatele valorii de ameliorare estimate ale performanțelor proprii şi ale ascendenților, părinți şi bunici şi numele organismului care a evaluat valoarea genetică

Întocmit ..... la.....

Semnătura.....

NUMELE CU MAJUSCULE SI FUNCTIA SEMNATARULUI

Capitolul II

Modelul documentului pentru ovule

Sistemul de identificare a ovulelor (culoare, număr).....

Identificare.....

Originea ovulelor

Adresa centrului (elor) de colectare a ovulelor.....

Destinația ovulelor.....

Numele şi adresa destinatarului

Identificarea paietelor	Numărul ovulelor/paietă	Data colectării

Întocmit ..... la.....

Semnătura.....

NUMELE CU MAJUSCULE ŞI FUNCTIA SEMNATARULUI

Anexa 5

FIŞA INDIVIDUALĂ DE EVALUARE

Rasa: BALŢATĂ ROMÂNEASCĂ

CANDIDATĂ MAMĂ DE TAUR (CMT)
FIICĂ DE TAUR ÎN TESTARE ☐

Proprietar.....adresa.....
Vaca nr.matricol.....nume.....data naşterii.....
Tatăl nr. (cod ANARZ)..... nume.....

Data aprecierii			Expert evaluator	Data fătării	Lactaţia	Măsurători corporale (în cm)				
Zi	Luna	An				HG	HC	PT	AT	Greut. corp.(kg)

Caractere	Apreciere: negativă - pozitivă	Note acordate (1-9)	Defecte: mic (notat cu 1) mare (notat cu 2)	Punctaje parţiale	Punctaje medii şi total
FORMAT			Crupă scurtă		
			Crupă în acoperiş		
			Crupă îngustă		
Înalţimea la crupă	mică - mare		Coada sus prinsă		
Lungimea crupei	scurtă - lungă		Torace îngust		
Lărgimea crupei	îngustă - largă		Piept de capră		
Unghiul crupei	postero - antero-anter. poster.		Piept scobit		
			Şale moi		
Adâncimea trunchiului	mică - mare		Spinare de crap		
			Spinare înşeuată		
MUSCULATURA					
Îmbrăcare în musculatură	slabă - bună				
MEMBRE					
			Panard		
Unghiul jaretului	drept - săbiat		Jarete apropiate		
Aspectul jaretului	plin - uscat		Membre post.în "O"		
Chişiţele	moi - drepte		Ongloane deschise		
Înălţimea ongloanelor posterioare	mică - mare		Ongloane încălecate		
			Chişiţe moi		
			Limax		
UGER			Uger etajat		
Extinderea anterioară	mică - mare		Uger asimetric		
Extinderea posterioară	slabă - bună		Uger divizat		
Înălţimea posterioară	mică - mare		Uger cărnos		
Ligamentul suspensor	absent - evident		Sfinctere slabe		
Adâncimea ugerului	adânc - înalt		Mameloane apropiate		
Poziţia mameloanelor	divergente -convergente		Mameloane posterioare		
Lungimea mameloanelor	scurte - lungi		departate		
			Mameloane în pâlnie		
Grosimea mameloanelor	subţiri - groase		Mameloane ascuţite		
			Mameloane intercalate		
			Mameloane orientate înainte		
				Total:	

Anexa 6

FIŞĂ INDIVIDUALĂ DE EVALUARE

Rasa: BRUNĂ

CANDIDATĂ MAMĂ DE TAUR (CMT) ☐
FIICĂ DE TAUR ÎN TESTARE ☐

Proprietar (cod)..... adresă .....
Vacă - nr.matricol .....nume .....data naşterii .....
Tatăl (cod ANARZ) ..... nume.....

Data aprecierii			Expert evaluator	Data fătării	Lactaţia	Măsurători corporale (în cm)				
Zi	Lună	An				HG	HC	PT	AT	Greut. corp.(kg)

Caractere	Apreciere negativă - pozitivă	Note acordate 1 - 9	Defecte: mic (notat cu 1) mare (notat cu 2)	Punctaje parţiale	Punctaje medii si total
FORMAT			Crupă scurtă		
			Crupă în acoperiş		
Înălţimea la grebăn	mică - mare		Crupă îngustă		
Lărgimea crupei	îngustă - largă		Coadă sus prinsă		
Unghiul crupei	postero - antero anter. poster.		Torace îngust		
			Piept de capră		
Adâncimea trunghiului	mică - mare		Piept scobit		
			Şale moi		
Linia superioară	concavă - convexă		Spinare de crap		
			Spinare înşeuată		
MUSCULATURĂ					
Îmbrăcare în musculatură	slabă - bună				
MEMBRE					
			Panard		
Unghiul jaretului	drept - săbiat		Jarete apropiate		
Aspectul jaretului	plin - uscat		Membre post. în " O"		
Chiţişele	moi - drepte		Ongloane deschise		
Înălţimea ongloanelor posterioare	mică - mare		Ongloane încălecate		
			Chişiţe moi		
			Limax		
UGER			Uger etajat		
			Uger asimetric		
Extindere anterioară	mică - mare		Uger divizat		
Lărgime posterioară	mică - mare		Uger cărnos		
Înălţime posterioară	mică - mare		Sfinctere slabe		
Ligamentul suspensor	absent - evident		Mameloane apropiate		
Adâncimea ugerului	adânc - înalt		Mameloane posterioare		
Poziţia mameloanelor	divergente - convergente		depărtate		
Lungimea mameloanelor	scurte - lungi		Mameloane în pâlnie		
			Mameloane ascuţite		
			Mameloane intercalate....		
			Mameloane orientate înainte		
				Total	

Anexa 7

FIŞĂ INDIVIDUALĂ DE EVALUARE

Rasa: BĂLȚATĂ CU NEGRU ROMÂNEASCĂ

CANDIDATĂ MAMĂ DE TAUR (CMT) ☐
FIICĂ DE TAUR ÎN TESTARE ☐

Proprietar (cod).....adresă .....
Vacă - nr.matricol .....nume .....data naşterii.....
Tatăl (cod ANARZ).....nume.....

Data aprecierii			Expert evaluator	Data fătării	Lactația	Măsurători corporale (în cm)				
Zi	Luna	An				HG	HC	PT	AT	Greut. corp.(kg)

Caractere	Apreciere negativă - pozitivă	Note acordate 1 - 9	Defecte: mic (notat cu 1) mare (notat cu 2)	Punctaje parțiale şi medii	Pon-dere %	Punctaje grupe caractere şi total
TIP			Constituție debilă			
Caractere lapte	slabe - evidențiate		Constituție grosolană		15	
			Reg. corp. rotunjite			
FORMAT			Crupă scurtă			
			Crupă în acoperiş			
Înălțimea la crupă	mică - mare		Crupă îngustă			
Lărgimea crupei	îngustă - largă		Coadă sus prinsă			
Unghiul crupei	postero - antero anter. poster.		Torace îngust		20	
			Piept de capră			
Lărgimea pieptului	îngustă - largă		Şale moi			
Adâncimea trunchiului	mică - mare		Spinare de crap			
			Spinare înşeuată			
MEMBRE						
			Panard			
Unghiul jaretului	drept - săbiat		Jarete apropiate			
Aspectul jaretului	plin - uscat		Membre post. în " O"			
Înălțimea ongloanelor posterioare	mică - mare		Ongloane deschise		25	
			Ongloane încălecate			
Aplomb membre posterioare	defectuoase - corecte		Limax			
UGER			Uger etajat			
			Uger asimetric			
Extindere anterioară	mică - mare		Uger divizat			
Înălțime posterioară	mică - mare		Uger cărnos			
Ligamentul suspensor	absent - evident		Sfinctere slabe			
Adâncimea ugerului	adânc - înalt		Mameloane apropiate		40	
Poziția mameloanelor	divergente - convergente		Mameloane posterioare			
Lungimea mameloanelor	scurte - lungi		depărtate			
			Mameloane în pâlnie			
			Mameloane ascutite			
			Mameloane orientate înainte			
				Total		